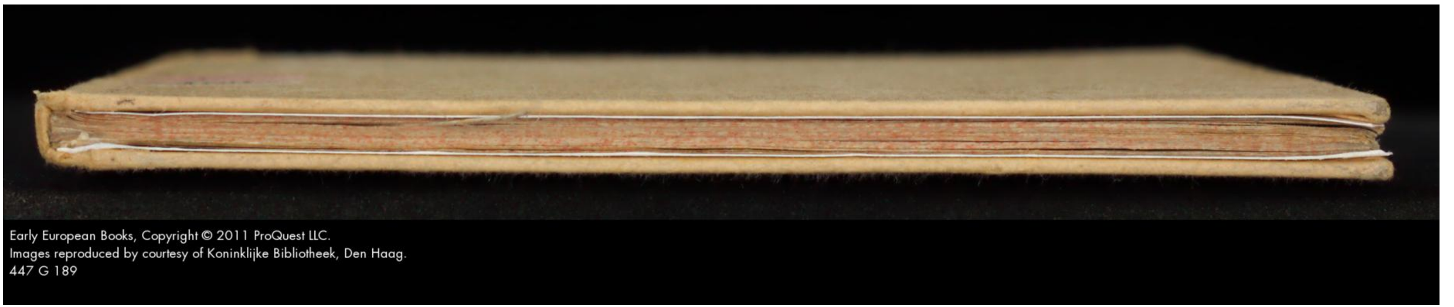
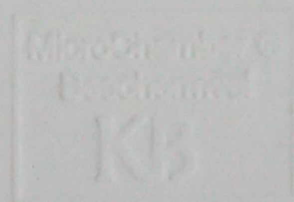
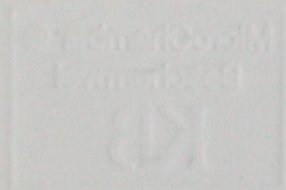

M. F. Bestebens Vlissinghen Geus,

Of

lissingens verwerpinghe van 't [..]aensche Iuck, en begevinghe onder de bescherminge vande Prins van Orangie.

Geschiet den 8. *April* (*zijnde Paeschdagh*) 1572.

t'AMSTERDAM,

Ghedruckt by Iohannes Iaquet.

[..] Pieter Jansz Fortuyn, Boeckverkooper op den Nieuwen Dijck inde Fortuyn, by den Dam. *Anno* 1646.

Toe-eygening' aen den Rijmlievige Ionghman
B. K R O E S.

erde Vrundt,

GEen ding kan volkomen volmaeckt zijn, dan de volmaecktheyt ſelve, noch de wercken der aldervermaerſte en kunnē ſonder beſtrydin- niet beſtaen, hoe veel te weyniger yets, dat van eē aenſienelijcke te voorſchijn komt, ghelijck dit LISSINGEN GEUS. Niet gerijmt door een'er e de hooge Scholen doorſnuffelt, of de hooſſe ge- bontē geleert heeft, maer die het meeſtēdeel ſijns och geringe) tijts, op het lant en onder de huyſluy- heeft toegebracht en verſleten. Daerom en is de- eerſteling niet verwachtende, dan veelvoudighe nvallē van ſodanige perſonen, die meerder weetē n mijn eenvuldige rymert. Niet te min laet ic het o u. l. verſoeck, door den druck gemeen werden, enckende dat de vors alſo wel vry ſtaet te kickerē, s de nachtegael verlof heeft om ſijn ſoete deunt- ns uyt te brengen. Dewijle het een vaſte regel is, at gheen dingh volmaeckt, noch onberiſpt mach oorgaen. Laet deſe toe-eygening' u behaeghlijck ijn, door dienſe gedaen wort tot een kenteken van runtſchap, van

U. E. Dienſtwillige Vrunt

M. F. Beſteben.

Nieuwendam, den 28 Iulij, 1646.

O D E.

ODE
Op Vlissingen Geus.

HEerscher over lie'n en landen
Moeten niet te heftigh branden
Tegen d'onderdaens gemoet,
Maer met soetheyt reden stuwen,
En wel toesten op wat voet
Sy de rechten sullen nuwen.

Had den Spaenjaert soo begonnen,
Hy had licht de kans gewonnen,
Dan door dien hy met gewelt
Onse vrye staet wild' sloopen,
Quam Oranje in het velt,
En gaf 't vrye hart een open.

Vlissingen na 't Briels verwinnen,
Haeld' Oranje vaendel binnen
Stiet den Spanjaert voor de kop,
Ioegh Anthoni uyt sijn Vesten,
En hingh Paciêco op,
Dit vertoont; *Beraemt ten besten.*

B. Kroes.

't Kruys verheerlijckt.

SONNET.

DOen Karel, Flip' erweeld' tot Heer der Nederlanden,
Doen hefte hy 't begin, van diens verdriet en leet,
En Spanje kreegh de toom van hen gebiet in d'handen
Waer door de blye rock der vryigheyt versleet.

n Pausselÿck gedroght, gevoet door Gods vyanden,
Quam uyt het Roomsche Hof, en in de zielen beet,
ledos voester kint quam oock met sulcke banden,
Wiens styve strengen door de ziel en 't lichaem eet.

aer Welhem van Nassau, de Prince van Orangie,
steld' hem voor Gods eer, kloeckmoedigh tegens Spanje,
Lumi varwon den Briel, dit bracht het spel in wer.

Vlissingers wrackten 't Speck, en banden Roomens heyligh,
Duytsche Helt die maeckt de oude vryheyt veyligh,
En blinckt in 't Nederlant, (gelÿck de Son) van ver.

Beraemt ten besten.

Aen de Berispers.

GHy die u daghwerck maeckt, om anders doent laken,
Meer uyt een bitse nijt, dan uyt een snedighey
Komt hier, beschimt dit boeck, en spouwt vry u
u kaken,
Al 't gene in u hert en vals gewrichte leyt,
De maker is gehart, met dulden, om te dulden,
Al wat het klap-school lost, al waer het noch so straf,
't Was beter dat een Boer de narre-rey vervulde,
Dan dat men een van u, die sotte setel gaf.
't Was overlangh een wijs, dat groote kleene druckte,
Waerom soud' nu de tijt sijn aert verwennen? neen,
Laet voortgaen, al wat dat voor desen wel geluckte,
En wilt d'onnooselheyt tot inde gront vertreen,
Maer wacht, als 't rijsje dickt, dan kan't de winden keeren,
En wil niet buygen na de sin der hovenier.
d'Onnooselheyt, geterght door 't trouweloos ont-eeren,
Val 't op sijn smaders aen, als een verstoorde Stier.
En grimt gelijck een Leeuw', om hem aen hen te wreken,
Daerom veracht dit boeck, als van een Boer gemaeckt.
Maer zijt vry op u hoed', wanneer de EYNDEN QUEKE
Dan wort gemeenelijck een uyt den hoop geraeckt.

M. F. Besteb

Den Inhout van 't Spel.

DEn Hertoog van Alba/inde Nederlandē tyrannise-
rende en onmenschelijck regeerende/dede alle vlijt/om
soo wel de Edele/als ghemeene persoonen te dooden/
of uyt het lant te verbannen/ wen hy yets in hen be-
rde dat hem tegens ging. Daerom veele hen als ballingen
ngelant onthielden/ hadde de Tyran hen daer ghelaten/
chien en hadde sy hem niet hinderlijck gheworden. Maer
n de Koningin Elisabeth/op Albas begeerte/ hen oock uyt
ghelant bande / doen spitste sy hen sinnen om de vyant een
rdeel af te sien/gelijck sy oock deden den eersten April 1572
het veroveren vanden Briel. Dit ontstelde den bloethont
meer/als de saecke inder daet importeerde. Hy versterck-
Steden met meerder tal van Spanjaerden/en stelde over
uwer toesicht. In welck ghedoen Pacieco met ses vaen-
n binnen Vlissingen socht te komen/ waer toe de Burgers
t te wel gesint en waren. Eyndelijck de ghemeente raeckt
ollen / verdryven hen Gouverneur / sluyten de Poort/ ne-
Pacieco gevanghen. Senden om hulpe na den Briel/van
r hen onderstant komt/ en nae hen versterckinghe/veroor-
en sy Pacieco/ en hangen hem op/niet teghenstaende het de
e van Duc de Alba was.

't Tooneel beelt af de Stadt Vlissingen.

PER-

PERSONAGIEN.

Vlissingers.

Koenraet, Eelhart, Reynhert, Heereman. } *Burgermeesters.*

Iohan van Kuyck, Heer van Herpst.

Talbout, Capiteyn vande Lumische Soldaten.

Ian Alleman, Vredenrijck, Vryhert, Tijngsieck, Stout, Gijsbert, Geerhert. } *gemeene Burgers*

Rey van Burgers

Fobert, Iorden } *Twee onnosele.*

Theodoor een Paep.

Magdalena een Bagijn.

De Torenwachter.

Ielis de ghevanghenhuys bewaerder.

De Beul.

Stomme.

Gewapende Burgers.

Bootsgesellen.

Spangiaerden.

Anthoni vã Bourgonie, Gouverneur.

Laurenso, Diégo } *sijn Raden.*

De Fourier.

Andreâ, Philippo } *Soldaten.*

Paciêco Duc de Albas Neve.

Pedro, Rodrigo } *Capiteynen.*

Gewapende Krijgsknechten.

't Eerste Bedrijf.

Koenraat, Eel-hert, Reynhert, Heereman.

raet. PHalaris/hoe vermaart/voor een verwoet Tyran/
Sag' meer d'onnooselheyt der Agrigenten an/
Dan Philip/noch by genaemt de goede/ schijnt te letten
Op 's menschen menschelijckheyt/ of Goddelijcke wetten.
Hy schat ons niet alleē/meer als mē velen mach/
Maer moort en brant/ghelijck Attali/die niet sagh
Noch op verbont/noch trouw/ noch wiste van een Godheyt/
rt. Philips heeft geen ander wit/ dan dat het hooghste lot leyt
In heerschen en ghebien/ want soo hy vast betroud'
Op een'ge Godtheyt/ die hier na oordeelen soud'
En die wel had' geleeft/ het vrolijck rijck doen erven/
Maer de boosdaders doen/althoos en pijnlijck sterven.
Hy ging een and're weg. Reynh. Ghy dwaelt in dat ghy segt/
Philips van geen God en weet/hy kan God/ doch niet recht/
Het Jesuytsche rot/ ontdeckt hem God verkeerdelijck.
ema. Hoe? Reynh. Dat de spaense Kroon opt was/en is so weerdelijk
In Godes oogen/dat Godt toestaet/ wie die draeght/
Vry staet te doen/ al wat sijn sinlijkheyt behaeght.
De Landen die van hem afvallen/ mach hy stellen
Soo als 't sijn Raet goet dunckt/ vermits het zijn Rebellen/
En smetters van sijn Kroon/ waer voor hy ons althans
Is houdende/ daerom sie ick voor ons geen kans
Te murwen sijn gemoet/ maer moeten soo lang lyen/
Tot dat een and're hant ons van hem komt bevryen/
raet. Ons naeckt noch swaerder last. Den bloethont heeft verstaen
't Veroveren van den Briel/ en is daerom begaen
Met Zeelant: dies hy heeft aen Koda last gesonden/
Ons te versterkcen met meer nimmer satte honden
Van 't Nederlantsche bloet/ wat raet? Eelh. Een goet gedult/
En troost op Gods almacht. Koenr. En evenwel vervult
De maet van ons verdriet/ja sal haest overstorten.
hert. Den Hemel is wel hoogh/dan God daelt langs geen sporten
Met menschelijcke treen/ wanneer hy helpen wil/
Maer stort soo schielijck neer/gelijck een koude gril/
Oft doodelijcke flaeuwt/ den mensch komt overvallen/
Wen hy qua tyding hoort. vertrouwt dat onse wallen/

Door hem omheynight zijn/ met Eng'len/ tot beschut/
Van dat wy niet geheel en werden uytgeput/
't Gewelt is wel op hand'/doch noch niet inghenomen/
Daer kan noch onderwijl veranderinge komen.
Want veeltijts/als 't gewelt alleenigh meester schijnt/
Het in een oogenblick/gelijck de roock verdwijnt/
Laet ons de saeck aen Godt bevelen. En op heden
Vernieuwen het geheugh/ hoe Christus heeft geleden
Voor onse boose da'en/en op den derden dagh
Van sijn verdruckingh rees/en brieseld' het gesagh
Van Moses strenge Wet: komt gaen wy na de kercken/
En off'ren Godt ons herten/hy sal 't voort wel wercken.

Binne

Anthoni, Laurenso, Diêgo.

Anthoni. Met brieven van mijn Heer/ Duc d'Alba/ ick verstaen/
Hoe hy om Briels verlies/ met Zeelant is begaen/
Als wetende de aert/ en lichtheyt der rebellen/
Hoe vaerdigh dat sy na gebiets verand'ringh hellen/
Waerom hy herwaerts sent/ een meerder macht van volck/
Om door ghewelt het vuur te smoren inde kolck.
Eer het aen't glinst'ren raackt: Dan ick sie weynigh voordee
Daer upt voor ons t'ontstaen/ want het gemeene oordeel
Gevoelt nu redelijck van ons regeeringh: maer
Wen sy vernemen dat wy door wantrouw op haer
Genegentheyt tot ons/ hen Guarnisoen versvaren/
Soo sullen sy noch list/ noch eenigh middel sparen/
Die dienstigh zijn om hen te slaken van ons toom/
En echter moet ick doen 't gebieden van mijn Oom.
Wat raet? om in dees saeck de middelmaet te houwe?

Laurenso. Men moet het Zeeusche volck niet al te veel vertrouwe/
Sy vleyen met de tongh/ met heunigh op het punt/
Maar 't hert heeft het geheel op ons verderf gemunt/
Oranje is de leus: hen rechte Heer sy vloecken/
Alhoewel sy voor 't oogh diens eer en glory soecken.
Daerom vergroot ons macht/hoe seer het hen mishaeght/
Het past niet dat het Hooft de minder leden vraeght
Wat hen behaaghlijck is. Anthon. De tyden zijn verscheyde/
Een herder moet sijn vee/ nu sacht/dan harder leyden/
Een Vorst die in't ghebien een vaste setel heeft/
Of een/die inde haet sijns onderdanen leeft/
Vermagen niet gelijck hen wetten upt te voeren/
De vaste Vorst gaet voort/ en niemant derf sich roeren

Tegens sijn wil en wet: de wanckelende Vorst
Doet alle dingh met schreum/het hert lilt in sijn borst/
Moet hy yet doen 't geen 't volck niet is al te behaaghlijck.
Wat doet dat anders? dan dat hy is al te traaghlyck
In't uytten van sijn macht/want een slap opper-hooft
Hem van sijn waerdigheyt/ en 't volck van 't recht beroost.
Een slappe meesters hant die heeft de wond' verdurven/
Het vleesch is stinckend'/en het been is heel versturven:
Wat meester is soo kloeck die sulcken vuylen wond
Kan hav'nen/en daer na noch maken oock ghesond.
Gebruyckt een bytend' goet/ en laet het vuyl verteeren.
In tegendeel de wond' eerst salving soud begeeren/
Want is 'er nu noch hoop van bet'ren/ na 't ghevoel
Van strenger medecijn/ is d'hoop te niet. De stoel
Waer op ons Koningh sit/ tot heersching deser landen/
Ontsackt hem door de klem vander rebellen handen.
Hen poten sijn te grof/ wy zijn te teer gheleet/
Sy zijn gelijck als Mars in't ruwe staal gesmeet:
En passen noch op list/ noch trots van 't moedigh Spanje/
Maer schuylen inde lommer van Nassau en Oranje/
Dan niettemin ick sal al doen wat ick vermach/
Om te houden dese Stadt in't Koninckliick gesach.
En daerom niet met dwangh/maer soetheyt d'Ingeseet'nen
Verwerren inde sleep der Kastliaensche ketenen. (tijt/
Dat 's tegen 't Spaens gemoet. Anth. Ick voeg mijn na de
En na de aert van't lant. Laur. 't Is prijslijck ghy u vlijt
Soo als 't de saeck vereyscht. Maer Heer/hoe sal men 't maken
Met 't aenkomende volck? ick vrees de Burgers raken
Door hen in oproer/en ontseggen hen de Stadt.
Ick ben'er meed begaen. Dieg. En weet ghy niet hoe rat
Sy hier wel mogen zijn. Anth. Ick wacht hen alle uren/
't Is voor wint en voor stroom. Lauren. Wilt yemant buyten stuuren/
Om sien waer offe zijn/en doet 'er dan bevel/
Dat sy in aller yl (doch sonder trommels spel)
Hen schicken na de Stadt/het vollick gaet te kercken/
Onwetend' van ons doent'/ dies zijn sy/eer sy 't mercken
Ontmant en overheert. Anth. Die raet keur ick voor goet.
Gaat sent een van u knechts ons vollick in't gemoet.
Ick gae na 't Raethuys/(om hooren of de Heeren
De aenkomst is bewust) en sal stracx wederkeeren/
Om u meed' weet te doen van hoe de sake gaet.
Dieg. Soo kunnen wy daer in u stercken met ons raet. Binnen.

Theodoor Wel Pater/waerom quaemt ghy niet (na oude wyse)
Besoecken 't heyligh graf? vermocht ghy niet te ryse
Door luye slaep-lust/ van het saght gepluymde bedt/
Om na te komen Gods Stadthouders strenge wet?
Magda: Neen Pater/dat is 't niet/ dat mijn deed't achterblyven.
Theodoor Wat dan? Magd. Eē diep gepeyns/ deed' myn gedachtē dryv
Na Josephs lust-hof/ by het graf daer hy in lagh/
Die voor ons sonden leed/ en voor den derden dagh
Weer levendigh verrees. dus opghetooghen/ hoorde
Ick een vergode stem/ uptroepen dese woorde:
Wat soeckt ghy hem in 't graf? reyst op de vlercken van
't Geloof/ na Godes throon/ en siet daer Christus an
Syn Vaders rechterhant. verheerlijckt door 't verwinnen
Van Duyvel/Sond/ en doot/ wat dicht ghy in u sinnen
Een beeltenis van 't graf/ waer uyt u heylant quam?
Soodanige guychel-spel maeckt u verlosser gram.
Daer op bedaerd' ik/ en begon de stem t'herkaeuwen.
Theodoor Wel hoe herkauwd ghy hem? Mag. Jk leerde upt sijn grauw
Dat ons na-aping en bewaring vanh et graf/
Veroorsaeckt tegens ons de Goddelijcke straf.
Theodoor Hoe Geust ghy? Magd. Neen/ ick hoor de goddelijcke wett
Theodoor Ghy smaet/op wat de Paus (door Gods wil) in ging setten.
Magdal. Jck smaad' op 't geen men doet/om inninge van gelt/
En niet tot Godes lof. Gods geest heeft mijn verstelt/
Jck hadt door misverstant/ de quade wegh ghekozen/
Maer door Gods goedigheyt/gevoel ick myn herboren/
Jck sal geen meer de Paus vereeren als een Godt/
Maer als de Antechrist/die 't Goddelijck ghebodt
Verbrijseld' door het zijn. Theod. Wat gruwelijck voorneme
Wat duyvel/kond u dus bevallighlijck toe temen?
Dat ghy u selver scheurt van Christi leden? Magd. Segh/
Hoe heeft u Godt soo lief/dat hy u wijst de wegh
Na 't eeuwigh heyligh Choor? en wilt het daer voor houwe/
Ghy in dees Stadt/niet lang de Roomsche Stoel sult bouwe/
En eerder als ghy meent verhuysen moeten. Theod. Hoe/
Datmen de ketters straft/ghy haest gevoelt. Magd. De roe
Der Goddelijcke wraeck/ die sal u eer vermalen.
Theodoor Indien ghy niet en wilt/u woorden binnen halen/
Genaeckt u eynd/ ick ga/ bedenckt u beter. Magd. Jck
Danck Godt/ voor dat ick ben ontworstelt 's Duyvels strick
Daerom geen vreese van de doodt/sal mijn weer trecken
Tot hen/die niet en doē/dan met Gods goethept gecken. Binn

anAllem. Wat hoor ick/wilmen ons meer speck laen op den neck?
En drucken ons daer mee geheelyck inden dreck? (praten?
Vryhert. Dat denck ik met. Vredenr. Wel Jan! hoe komt ghy dus te
an Allem. Niet uyt mijn eygen selfs. siet snedig uyt u gaten/
De Scheld op/daer van daen verwachten wy de buy.
Vryhert. Wat praetje? Ian Al. Sie toe. Vredenr. Ey!je hoorẽ het geluy/
En je weet niet waer de klock hangt. Ian Al. Dat sou jou wel passen/
De bloethont vreest/of hier Oranje oock macht wassen/
En broen hem uyt het nest/als Lumi uyt den Briel.
Vredenr. Gunts Jan bedwinght u tongh. want indien het geviel/
De Gouverneur kreegh weet van uwe rijpe reden/
Je waert een dood man. Jan Al. Poep/sijn klaeu is afgesneden/
En daerom wil hy maets/tot die weer is volgroeyt/
Maer eerder (hoop ick) wert hy soo kael afgesnoeyt/
Dat hy onmachtigh is/ om ons na wil te plagen.
De Scheld mach vry een troep van Spanjaerts herwaerts dragen/
Hy moet toch (tegens danck) die torssen wederom.
Vryhert. Swijght Jan/ghy praet als mal/ gaet mee ter kercken/kom
't Is Paes/wat soud'men dus onnoodigh schelden.
anAllem. Schelden/
Ja vloecken wil ick op de halve moorjaen/
(Die/waer hy immer quam/de billickheyt neervelde:)
En dat met reden/ sacht/ ghy sult wel haest verstaen
Wat mijn tot kyven pord.

Andrea en Philippe uyt.

Andrea. Ick vrees sy sullen muyten/
Philippo. Des Gouverneurs ghesagh/ hen moetwil haest sal stuyten.
anAllem. Sie hier/hier heb' jet stael/ dit zijn de proefjes/
Andrea. Wel
Wat seght ghy van ons?
anAllem. Niet je bint een fray ghesel/
Van waer's de komst?
Philippo. Van Antwerpen. Ian Al. Waer sult ghy heene?
Philippo. Niet verder dan hier/om u moetwil wat te speene.
anAllem. Waer is je macht? Andr. Te Scheep. Ian Al. Dan mach het noch geen noot.
Eer ick hen intree doogh/vocht ick mijn liever doot/

Het ſpeck dat breeckt ons op/ wy kunnen 't niet verduwen/
Gaet/ gaet/ Vliſſes maats/ tot plagingh vande uwe/
De Zeeuwen zijn te vies/ u koſt is ons te ſchraal.

Andrea geeft Jan Alleman een ſlagh.

Andrea. Dat krijghje tot een proef/ en fluſkens 't volle maal.
Jan Allem. Het ſelje rouwen/ 'k ſweert/ ick ga en hael mijn wapen/
Op mannen/ daer 's onraet/ op wapen/ wapen/ wapen. Binnen.
Philippo. V moed'wil ſal u noch ſuur op breken/ ſiet toe/
Ons degens nu noch vars/ werden dees dagh noch moe
En ſat van 't Zeeuſe bloet. Andr. Wy ſullen u eens leeren
Hoe het rebellig volck den Spanjaert hoort te eeren.

Philippo en andere binnen.

Tijnghſieck en een party Burghers en Bootſgheſellen uyt.

Tijngſieck Vryhert/ wat iſſer gaens?
Vryhert. Alleman is om 't gheweer.
Een Spanjaerts hant hem hoond'/ en raeckte aen ſijn eer/
Dat wil hy wreken.

De Toorenwachter blaeſt.

Tijngſieck Stil wat wil den Wachter ſeggen?
Toornw. Daer komen voor dees Stadt een hope ſchepen leggen/
Met Oorloghſvolck gelaen/ een yeder houw goe wacht.
Vryhert. 't Sijn ſpanjaerts tot ons dwang/ dies mannen zijt bedacht/
Hebt ghy de vryheyt lief/ ſoo wilt hen buyten houwe.
Tijngſieck Oranje is de leus/ geen ſpeck meer te betrouwen.
Vredenr. Sy ſtaen na ons bederf/ hoe ſoet ſy komen aen/
Verſuymt ghy nu een uur/ ſoo iſt met ons ghedaen.
Al 't volck Loop aen/ 't geweer op zijd'/ de Stucken op de wallen/
Wy willen met een moet de Spanjaerts tegen vallen/
Vive la geus/ Vive la geus/ Vive la geus.

De Borghers en Bootſgheſellen trecken in en uyt met groot geroep, en geluyt van Trommels, binnen wert gheſchoten.

Theo-

Theodoor, Vryhert, Vredenrÿck, Tyngsieck.

heodoor   Van waer komt dit rumoer? wat maeckt het graeu so beus?
ryhert.   Om dat den Gouverneur ons meerder wil belasten
Met Spanjaerts/die ons nu noch nimmermeer en pasten/
Wy lyden geen bedwangh/wy dienen sonder toom.
heodoor   Wat siet mijn out ghesicht? of ben ick in een droom?
redenr.   Ghy droomt niet. Theod. Is het recht des koninghs wil te kneesen?
ryhert.   Is 't recht een boogh meer als hy velen mach te peesen?
Of is het Vorstelijck te plagen de ghemeent
Met een ontmenschte hoop? Theod. Ghy hebt sijn throon verkleent.
ijngsieck   Waer mee? Theo. Met dat ghy hem voor leyde uwe wetten/
Waer na dat ghy begeerd'/hy soud' sijn heersching' setten;
En om hy u afsloegh/smeet ghy het in de werr'.
ryhert.   Wijst reden voor ons recht: en 't is althans soo verr'
Gekomen/ dat wy met ons wil/ hem nimmer dulden
Voor Vader van ons staet. Theo. So ghy hem niet wilt hulden
Voor uwe Vorst/soo naeckt u uyterste verderf.
redenr.   Of 't syne/ want het wierde opt des plagers erf.

Ian Alleman met sijn geweer uyt.

n Allem.   Waer zijn de honden nu? ick wil revensie halen/
En met dit blancke stael/hen moedigheyt betalen/
Heerom/ wat dunckje? staen dees' kleeren mijn niet kay?
Ick wed' ick met een slagh/u dicken hals af may/
En loopje niet e wegh/soo sal 't oock licht gebeuren/
Want ghy en uws gelijck niet dan den vrede steuren.
En daerom ick u haet/voort voort/gaet na de Mis/
En siet of daer voor u geen volle kellick is.

Theodoor binnen.

Dan ick denck ghy van daegh het krollen wel sult staken/
En met een in dees' Stadt/ een eynd van 't missen maken.
Wel Vryhert/Vredenrÿck/en Tyngsieck waerom niet/
Ghelijck een yeder in 't geweer? om 't Spaens gebiedt
Te werpen vanden hals? t'sa louter aen als helden/
Want wert den Spanjaert nu ons meester/'t sal ons gelden.
Ja kosten lijf en goet/ daerom verhoet u scha/
Ick treed' u louter voor/weest kloeck en volght mijn na.

Ian Alleman binnen.

Het

Vredenr. Het is een dollen haen. Vryh. En lievert van de vryheyt.
Ja/ hy wil luſtigh aen de vyant/als 't er by leyt. (kracht/
En 't is een goet Soldaet. Vredenr. Neen met gheen domine
Maer met beleyt hy vecht/ licht wert' er nu gewracht/
Dat wy ons redden uyt de kluyſtering van Spanje/
En treden in't beſchut van Naſſau en Oranje.
Vryhert. Dat is des burgers wit/komt doen wy oock ons beſt/
In't keeren van ons Stadt/de geel getaande peſt.
Tijngſieck Ick ga om mijn gheweer. Vryh. En ick. Vredenr. Wel aen als mannen/
Ick ga mijn huyt rond'om in ſtael en yſer ſpannen. Binnen.

Fourier, Koenraet, Eelbert, Reynhert, Heereman, Andrea en Philippo.

Fourier. Ick eyſch/ uyt Albaas naam/u Poorts ontſluyting/en
Innemingh van ſijn volck/'t welck hy niet doet tot ſchen
Uws vryheyts/maer tot ſcherm van u/ voor de rebellen/
Gebiet dat de gemeent aflaet van hen te ſtellen
Tegen des Veltheers laſt. of ſoo ghy 't niet en doet/
Ick ſeght u/ſoo vergiet de Spaanſe dolck u bloet.
Koenraet. Saght/en gaet niet al te hoogh/ wy letten op geen dreygen/
Den Spanjaert aengeerſt/en alle Tyrans eygen.
Maer ſteunen op ons recht/ wat meent ghy/ dat wy zijn?
Fourier. Vaſſalen van u heer/ die ghy (door het Fenijn
Der ketteren ont-aert) ſijn heerſchappy wilt rooven.
Eelhart. Wy eerden hem als oyt/ſoomen hem mocht gelooven
In 't geen hy ons beloofd'/maer om hy niet en ſoeckt
Van ons verderf/ wert hy met recht van ons gevloeckt.
Reynhert. En had' hy niet getracht ons meerder te beſwaren/
De Burgers tegens u niet opgereſen waren/
Maer om ſy ſien/ghy wilt vermeerderen hen laſt/
Soo bieden ſy u weer. Andr. Geen ſwaert/geen brant/geē baſt/
Noch yet wat moorden kan/ſal ledigh zijn ten dage (gen
Wy u vermeeſtren. Heerem. Wat meent ghy/ dat wy wat vra=
Na u moordadigh hert? o neen/wy zijn ſoo wel
Als ghy geoeffent/in het Mavors kinderſpel.
Fourier. Soo zijt ghy niet geſint u Poorten te ontſluyten?
Neen. Four. So ſalmen met macht u leeren/hoe het muyten
De muyters oyt bequam. Eelh. Wy zijn op u gehart.

Jan Alleman, Vryhert, Vredenrijck, Tijngſieck, en meer andere Burgers uyt, roepende *Vive la geus, vive la Orangie.*

Wy

Allem. Wy komen nu voor u/ als voor die/ die ons smert
Behooren te versoeten met al hen vermogen.
Om te bidden/ dat ghy geensints en wert bewogen
Door soet of straffigheyt van dese Spaensche hont/
(Verlustight om ons bloet te drincken uyt de vont/
En kevy van ons breyn) dat ghy de Poort ontgrendelt/
En lijt 't Kastielsche Swijn in onse huysen wentelt/
En plettert vrouw en kint/ u selfs/ en ons/ en al/
Wat ons of u is waert/ wy hoopen dat de val
Van Vlissingen u mishaeght. is 't soo niet vrome Heeren?
art. Wy sullen het verderf van onse halsen weeren.
re. Seght op ons halsen laen. Ian Alle. Bloethont vint ick u hier?
Ick wreeck mijn aen u. Heerem. Sacht/niet al te veel getier/
Vertreckt en hoet de Stadt/wy sullen u versterken.
gers. Oprechte Burgers sucht sult ghy in ons bemercken.
nr. en der 3. En ghy in ons een treck/die na u vryheyt staet.

Ian Alleman, Vryheyt. Vredenrijck, Tijngsieck, en de andere Burgers (met ghelijcke gheroep als op hen aenkomste) binnen.

rier. Nu sie ick dat ghy zijt genegen tot het quaet/
Vaert voort/maer siet wat eynd' ghy daerom sult verwerven.
ippo. Dees Degen moet u noch aen kaf en flenters kerven.
rea. Ick moet mijn handen noch schoon wassen in u bloet/
En treden op u neck met dees gelaersde voet.
enraet. Of 't rat nu anders drayd'? Eelh. Dat ghy 'er onder raeckte/
En ons gevangen wierd'? Heerem. Of 't boose leven braeckte.
rea. V hant is te gering. Reynh. Vertreckt eer ghy 't beproeft.
rier. V wrevelhoofdigheyt u na beneden schroeft.

De Fourier, Andre en Phlip binnen.

enraet. Laet ons gelijckerhant de Spaenjaert tegens vallen/
En planten Wilhems vlag/ op Toorens en op Wallen/
Tot teecken dat wy zijn de Spaensche vygen wars/
En hoopen op de steun van de Nassouwsche Mars.

Anthoni van Bourgonie uyt.

hart. Waer komt de Gouverneur/wat of hy heeft te seggen?
honio. Wel vrunden hoe is 't nu/ ontsiet ghy niet de eggen
En punten van't geweer der Spaenjaerts? dat ghy hen
De Poort sluyt voor de kop/ tot Koninckljjcke schen?
Ick bid' besadight/want wat wil een Stadt beginnen
Tegens het Spaens gewelt/dat Rijcken kan verwinnen/

Wat is Oranjes macht by Albaas Leger? niet/
't Is wonder dat ghy selfs u ondergangh niet siet/
Die komen sal/om ghy u afscheurt van Hispanie/
En u wilt griffen inde Stam-boom van Oranje.
Ghy zyt goe dagen moe/en loopt in u bederf.

Koenraet. Anthoni/'t Spaense swert vereyscht een witte verf
Alleenelijck ter leen/ om d' herten te verlocken/
Maer wy sien 't donck're kleet oock onder witte rocken.
Waer toe dient dat men ons met nieuwe banden bint?

Anthoni. Om dat oproerigheyt by u geen steed' en vint/
Want al te ruymen toom doet al te weeligh steyg'ren.

Eelhert. Wy willen voor als nu/ u teugels vattingh weyg'ren/
Het Speck heeft gantsch geen smaack/ Oranje is de leus.

Anthonio. Valt ghy de Coningh af/ en kiest een naeckte Geus
Tot u bescherm-heer? Ha! Sint Jan wat moet ick hooren?

Reynhert. Dat ons u plagen smert/ de half gebacken Mooren
Die weyg'ren wy ons Stadt/ vertreckt van hier/en mee
Wt dese Stadt/eer u door 't lemmers vinnige snee (ven/
Het leven wert berooft. Heerm. Voort voort/niet langh te toe-
Eer wy in u verdoen het opperhooft der boeven.

Anthonio. Die sigh voelt overheert/is wijs/ soo hy hem draegt
Na 't willen van diens wil/ wiens macht hem overschraegt/
Ick vrees dat ghy eer langh/ dit hoonen sult beklagen.

Koenraet. Wilt niet voor ons/maer voor u wel gaen sorge dragen.

Anthoni binnen.

Eelhert. Nu 't dus verr' is geraeckt/nu moeten wy'er aen.

Reynhert. Wy hebben 't niet begost om dus te laten staen/
Maer om de overhant seeg haftigh te gewinnen.

Heerema. Soo treden wy dan toe/en stercken ons van binnen/
Met alles watter dient tot schut voor overval.

Koenraet. Komt gaen wy te gelijck by 't vollick op de wal. Binnen.

Tweede Bedrijf.

Ian van Kuyck, Ian Alleman, Vryhert, Vredenrijck, Tyngsieck, en eenige gewapende Burgers.

Ia. va. ku. Soo ghy nu moedigh zijt/ en mint een vreedsaem leven/
Soo weert den yver af/ en wilt u willigh geven
Onder Oranjes schaeuw/ daer Godes liefde bloeyt/
Die door het Paepsche rot te schendigh wert besnoeyt.

Mijn

Allem. Mijn Heer wy zijn geſint den Spanjaert af te keeren/
En onſe Stadts gebiet Oranje te vereeren/
Wy hebben elcke Poort met trouwe maets beſet/
En aen de moedigheyt ons herten ſcherp gewet/
Geen Speck komt in dees Stadt/ of ſal rampſaligh ſneuv'len/
En ſtorten in de Zee/ als van Carpaetſe heuv'len.
V. va. ku. Ick ſie u wil is goet/ God geef u ſijn geluck.
Vryhert. Wy ſterven als Soldaets/ of vryen ons van 't juck
Der Spaenjaerts. Dat 's je voor/ t'ſa volght mijn op de hielen.
Burghers. Wy zijn u trouwe maets/ en helpen u vernielen
Al wie 't met Spanje hout. Vredenr. Ick voegh mijn in 't gelit/
En kap met deſe hant aen flenteren/ 't gebit
Dat mijn gemoet benart.

Ian Alleman, Vryhert, Vredenr, Tijngſieck, en de Burgers binnen, roepende vive la geus en Oranje.

V. va. ku. Door trotſheyt ſacken throonen/
En bloetdorſt is een tret van Scepters en van Croonen.
Wat hoeftmen verr' te gaen op 's letters effen rugh/
Om ſulcx te uyt'ren/ of met een gewieckte brugh
Te ſchepen over Zee/ om daer te ſien het tanen/
Van die/ noch letten op het Goddelijck vermanen/
Of 's menſchen reed'lijckheyt/ maer door een wreet gemoet
Hen meſten met het vlees/ en afghetapte bloet
Heurs onderdaens/ dewijl wy in dees Nederlanden/
Gevleugelt en geſtrickt met Caſtiliaenſche banden/
Genoeghſaem kunnen ſien/ dat al te ſtrenge Vorſt/
Met een te ſwarte wolck ſijn klarigheyt bemorſt.
Vermits de ſpaenſche Phlip/ als na-ſaat van ſijn Vader/
(Doch van diens/ en ſijn Eed'/ een moorder en verſmader)
Sijn aenge-erft beheers/ ſoo wredelijck gebruyckt/
Dat Karels groote naem in Phlip ter neder duyckt/
En daer door ons verweckt/ ſijn teugel te verwerpen/
Om tegens ſijn gebiet ons ſtompe kling te ſcherpen/
Waer uyt dat rijſen ſal ons vryheyt en ſijn ſmert.
Want ick vertrouw' ons doent van God begunſtight wert/
Door dien ſijn ſuyv're leer van ons wert voort geplantet/
Daer tegens 't Rooms gedrocht met macht en yver kantet.

Anthoni van Bourgonje, en eenige dienaers die ſijn Bagagie dragen, uyt.

Wat of Anthoni dwingt dus dra met ſack en pack
De Stadt te ruymen? Anth. Wacht/ die nu ſo heerſchend ſprack

Sal ick eer hy 't verwacht sijn koenheyt doen verbloecken.
Iohan. Mijn heer hoe dus? Anth. Ick moet een ander huysvest soekē,
De Stadt is mijn ontsept. Joh. Ontsept? Anth. O ja.
Joh. Door wien?
Antho. Door hen/ die in dees Stadt als burgerheers gebien/
Maer by mijn Ridderschap/ sy sullen 't hen beklagen.
Iohan. De Spaense dwingelant/ op Famas kar gedragen/
Tot Noord' en Suyer poel/ staet op de hooghste trap
Van d'overwinninghs koets/ van waer hy alsoo knap
Sal nederstorten inde snarrighste ellende/
Als Phaëton/ die sonder weet des Sons star mende/
En ghy (en al die hem opt hebben onderschraaght/
En met het moort Juweel sijn wreedigheyt behaaght)
Sult vallen als u heer. Anth. Ha! ketter/ dat mijn luyster
Door der Rebellen doent niet waer geschopt in't duyster/
Ick deed' u haest besien wie dat ghy hebt gehoont. (toont
Iohan. Ick hoon niet/ maer ick spreeck de waerheyt. Anth. Ghy be-
Dat ghy de Roomsche kerck met veynsen hebt gesuy'let.
Iohan. 's Paus leere is een poel/ fenyniger verbuy'let
Dan 't Sodomijtsche laak. vertreckt bloethont vertreckt/
Eer door u wreet ghesicht mijn toorne wert verweckt.
Anthoni binnen.
Daer gaet een jacht hont vande Spaense mensche jager/
Druyl-oorig sonder moet/ vermits 't gewetens plager
Sijn setel hier verliest/ door d'helderheyt van 't licht/
Dat/ wen 't sijn Godtheyt wil/ voor niemant schuylt of swicht.
Binnen.

Anthoni, Laurenso, Diêgo, eenige Dienaers.

Antho. Wy zijn hier overheert/ het graeuw dat vat de teugel/
En breeckt uyt 's Koninckx bant/ gelijck een wilde veugel
Wt sijn ghesloten kouw/ door een gereten spleet/
Doch valt weer in het net/ veel eerder als hy 't weet/
Sy hoopen op Nassau/ die sich selfs nau kan redden/
Want hy van nacht tot nacht/ slaept op verschepe bedden/
Om dat hy niet en weet waer hy hem hoeden sal/
O Vlissingen! ghy staet moetwilligh na u val.
Laurenso. Mijn heer/ het ketters vuur ontfonckte opt met rasen/
Om met een hels ghelupt Gods kercke te verbasen;
Maer na de eerste braeck soo smeult het in sich selfs/
Dies hebt geen angst voor 't kroost des onderaerts gewelfs.
Het sal in korten tijt gelijck de mist verdwijnen/
En doen door sijn vertreck de spaensche Sonne schijnen

In

In meerder mogentheyt/als yemant immer sagh.

Antho. Mijn vrunden/ wiens geluck/door een verbaasde slach
Van 't nootlot wert geveldt/sal wel verbet'ringh hopen/
Schoon hy van dagh tot dagh/hem ruggewaerts siet loopen;
Maer hoopingh is soo swack als 't ongeval verswaert/
En als de eene druck een ander onheyl baert/
Dan niettemin/ om mijn eelaerdigheyt te toonen/
En mijn ael oude naem onsterffelijck te kroonen/
Sal ick mijn stellen tot een suyl van 't Rooms geloof/
En houden mijn als blint ontsieneloos en doof/
In 't moorden van die geen/ die Carels soon verbast'ren
Van sijn ge-errist goet/ en 's Pause glory last'ren.

Diègo. De wijck is ons nu nut/ om 't woeden der gemeent/
Gaen wy na Middelburgh/ tot dat wat is gespeent
Dees ras ontsteken brandt/ want het zijn wijse lieden
Die houden rechte maet/ in 't vechten en in 't vlieden.

Binnen is een groot geraes van Trommels, Trompetten en roepen.

Antho. Komt spaeyen wy ons wegh/het graeu dringt op ons aen/
De Trompet giert Nassau/ de Trommels vryheyt slaen/
't Geroep is Vive la geus. wy dienen niet te sam'len. Binnen.

Ian Alleman, Vryhert, Vredenrÿck.

Ian Allem. Hoe kon de ys're kloot door spaensche leden ram'len/
De eene spoogh sijn siel/ benevens 't bloet in Scheld'/
De tweede hallif doot/ niet dan van Santen reld'.
De derde beeneloos/viel als een Os door 't kloppen.
Somma/een groot getal wierd' door de kloot en proppen
Ghequetst en levenloos. Ha! 't was een lust te sien
Hoe 't Spaensche breyn en bloet gemengelt onder ien/
Het waters kleur ontsteld'. Vryh. Waer zijn sy nu gevaren?

Jan Allem. Een weynig verder af. Vreden. Laet ons geen moeytē sparen
Om hen te toonen dat wy voortaen onse Vest
Soecken te vrijen voor de wreede Spaensche Pest.

Tijnghsieck en eenige gewapende Burgers.

Tijngsieck Goe mannen/ sta je hier? een vande spaensche Schepen
Is buyten aen het Hooft/ dat dient wel aengegrepen
Eer het sijn onkruyt lost. Ian Al. Komt gaen wy spoedig voort.
En smoren dese brant/ eer dat die verder voort. Binnen.

 Dor

Don Paciëco, Pedro, Rodrigo en eenighe ghewapende Spaenjaerts.

Pacie. Het is te grooten hoon dat dese water rotten
Ons buyten houden/en met Albas dreyghingh spotten/
En wy verdienen straf voor ons kleenhertigheyt/
Want anders schort'er niet als moet en kloeck beleyt/
Om na ons order binnen Vlissingen te raken.
O eer van mijn gheslacht/ sout ghy hier t'onderraken?
Dat hoop ick immers niet: neen/ Pacieco sal
Niet lyden/dat ghy soo onnoosel komt ten val.
Ick wil en sal de last van mijn Heer Oom volvoeren/
Al soud' ick dese Stadt gelijck een mols hoop roeren.
Versochte krijgers/zijt ghy met mijn eens gesint?

Pedro. Ick buygh mijn onder u als een goet aerdigh kint
Onder syn Vaders wil/ en sal u niet begeven
Soo lang in dese borst huysvestingh heeft het leven.
Val aen ick stae gereet om met een kloecke moet
Te doen wat ghy gebiedt. Rodr. Soo lang een droppel bloet
In dese arrem is/ sal ick voor Spanje vechten/
En al wat ghy gebiet/gewilliglijck uyt rechten.

Spanjaarts Wy staen tot uwen dienst/doet al wat u behaeght.

Pacie. De evenhertigheyt de oorlogs segen schraeght/
Dies hout u vroom en trouw/verschoont noch oud' noch jonge/
Wanneer ghy met gewelt de Poort zijt ingedrongen/
Vermoort op 't wreets/ al wat leven heeft ontfaen/
Is 't wurgen al te sacht/soo wiltse langhsaem braen/
Of rucken 't vleesch van 't been met heet gemaeckte tangen/
Of wilt de mannen by het manlijck lit ophangen/
Ick vier u lust de toom/ de Stadt staet in u hant.

Pedro. Eer Phebus weder duyckt/ sal een gevulde brant
Met menschen/hout en steen/de Wolleken verwar'men/
En een gemenght geschrey van vreughden en van kar'men/
Opschieten na de lucht.

Ian Alleman, Vryhert, Vredenrijck, Tyngsieck, en eenige gewapende Burgers uyt met groot geraes.

Rodrigo. Stil/ wat gelupt komt in
Mijn ooren trecken? Pac. 't Is het onbedacht gesin/
Dat/ om het ons begeckt/syn vreughde niet kan uyten/
Van/ ons gescherpte kling/ hen moetwil wel sal stuyten/

Siet

Pedro, Siet hier wat wil dit zijn? Pac. Dit 's teken van ons heyl/
Een yeder houd sich stil/doch echter 't oogh in 't seyl.
Jan Allem. Wat doet ghy Spaensche hont aen onse vrye Custen?
Paciêco, Om uyt u ketters hert te bannen vreemde lusten/
Ontfanght mijn en mijn volck/ wilt ghy geen na berouw.
Vryhert, Vertreckt op stoende voet/ indien ghy door geen touw
V leven braken wilt. Pac. Verwaende, is dat spreken?
Weet ghy wel wie ick ben? Vredenr. Een die ick waerdig reken
De aldersnootste doot. Tijngh. Jck hoop u Beul te zijn/
En u te trouwen met me Juffrouw Catalijn.
Paciêco, Een yeder treckt syn swaert/ en doet hen hoogmoet sincken.
IanAllem. Wy passen op geen Speck. Ped. Wy op geen kale vincken.

Na een weynigh vechtens, bevinden de Spanjaerts hen te swack, dies sy vluchten, en van de Vlissingers vervolght werden, terwijl binnen noch gevochten wert, komt Paciêco alleen verbaest ende moedeloos uyt.

Paciêco, Wat Duyvel stut mijn macht? wat droch is opgeboort/
En keert het Spaense swaert van syn gewilde moort?
Of zijn de Santen Geus/en van den Paus geweken?
Jck weet niet wat'er schort/ of is mijn moet versteken?
Door weynigh teghenstoots? o neen/mijn moet is wel/
Maer dat mijn heeft gebracht in dit beroyt gestel/
Js/ dat der Geusen macht mijn knechten overtroffen/
Waerom dat ick en sy ter neder sullen ploffen/
Het vluchten is onnut/ vermidts wy zijn beset
Gelijck een slechte vis in 's loose Visschers net.
Wat raet? versoeck ghenaad'/en geeft u hen gevangen/
Dat gaet onwis/ ick vrees dat sy my sullen hangen/
Vermidts het hen noch heught hoe ick' er tegen stond'/
Doen Alba hen verwon. De eens ghegheven wond
Raeckt veeltijdts weer aen 't blo'en/ en 't herssen vat aen 't sieden/
Als hy die quaet beging/ komt onder diens ghebieden
Die hy wel eertijts hoond'/met woorden of met da'en/
Van die het beste kiest/van twee voor 's handtse qua'en/
Doet wel/ dies sal ick mijn aen hen gevangen geven/
Jck hoop ick op die wijs/ noch blyven sal in 't leven.
Daer komt het spoocksel aen/ Sint Jan staet op mijn zy.

Jan

Ian Alleman, Vryhert, Vredenrÿck, Tÿngsieck, met hen Burgers en eenige gevangene Spaenjaerts uyt.

Jan Allem. Hier is den bloethont selfs. Pac. Goe mannen ick help
Dat ghy ons meester zijt/dies val ick in u handen/
Siet daer is mijn geweer. Vryh. Ick sal den Duyvel tanden/
En binden als een Dief/ en sleepen hem voor 't recht.
Pacië. Ick sta op 't krijgs gebruyck. Tijng. Ey lieve! sie hoe slecht
Staet Fobert nou en kijckt: Vredenr. Dus salmen staegh begroeten/
Die na de stortingh vande Zeeuse vryheyt wroeten. Binnen.

Koenraet, Eelhart, Reynhart, Heereman.

Koenraet. Ick vrees ons Burgerij te swack sal vallen/want
De Spaenjaerts zijn te loos/en hebben meer verstant
Van vechten als ons volck: daerom dunckt mijn geraden
Te wesen/ door meer hulp/de onse te ontladen.
Eelhert. Dat ghy voor d'onse vreest/is billick. want indien
Sy ondervallen/soo salmen ons storting sien.
Maer dat ghy seght/ons volck soo wel niet zijn ervaren
In 't strijden/ als de Speck/dat kundt ghy niet bewaren/
Alhoewel sy soo vaack niet traden inde strijt/
De noot/de naeuwe bant van leeringh stucken bijt.
Reynhart. Ick heb betrouws genoegh op die/ die voor ons vechten/
En hoop dat God de saeck tot ons voordeel sal slechten.

Iohan van Kuyck uyt.

Heerema. Daer komt de Heer van Herpst/en volgens sijn gelaat/
Soo is ons Burgerij in een gewenschste staet.
Ian v. k. Heyl zy de Burgervoogts. Burgm. En u mijn Heer/
Ian v. k. Vlecht schalmen
Van danckbare gebeen/en lieffelijcke galmen/
Voor d'albesienb're God/vermits hy met sijn hant
De segen op de syd' uws Burgers heeft geplant.
De vyant is gevelt/ en 't Opperhooft gevangen.
Koenraet. O God het heyl is groot dat wy van u ontfangen.
Eelhert. Geen tong hoe fijn van stof/ ons danck ten vollen uyt.
Reynhert. Godt uyt het ongesienst de grootste vreugt beslupt.
Heerema. Soo brack Samaria uyt Benhadads omcing'len/
Door Goddelijcke kracht/ soo hoorde Salem ring'len

En

En ram'len door 't gebeent der Aſſurieren/ 't ſwaert
Van Godes Afgeſant. Jan v.k. Ghy hebt het griechſe paert
Nu uyt u Stadt geſchopt/ſiet toe/houdt het wel buyten/
Of al 't jammer en wee ſoud' op u boeſem ſtuyten/
Daer komt de Burgery met de gevangens aen.

Ian Alleman, ende andere Burgers met Paciecoen eenighe ghevangenen uyt.

nAllem. Mijn Heeren/door de vlijt voor ons welvaert gedaen/
Zijn deſe in u macht. hen mackers/ ſoo verſlagen
Als onſe toorn ontvlucht/ wy dorſten 't leven wagen
Voor u/ en voor ons heyl. Koenr. U doent' is prijſens waert.
ciê. Hoe zijn de Zeeuwen dus van 't rechte wit ontaert.
yhert. Swijght eer ick deſe ſtock pas om jou ſmalle lenden/
Of ſmijt met deſe kling' u kop aen duyſent enden.
aciêco. Jck wijck geen boere bloet/noch ſuf voor een als ghy/
Rabaeuwen/ deſe hoon/ die ghy nu doet aen my/
Sal ick noch wreken/ of ſien wreken/ ſchoon u banden
Mijn nu doen buygen na u willing'. Jan v.k. Laet vry branden
U onbeweeghlijck hert/ nu ghy niet ſchaden kunt/
Ha! bloethont/ wat hebt ghy/ door het vervloeckte punt
Uws Degens leet ghedaen. de Nederlantſche Steden
Die roepen niet dan wraeck/en willen/men u leden
Van lit tot lit ontleet. Pac. Rebellen/ toomt u moet/
En valt/ghelijck 't behoort/ u rechten Heer te voet/
Stelt mijn en deſe vry/ en neemt mijn Spanjaerts binnen/
Soo ſult ghy 's Konings/ en oock Albas gunſte winnen.
n Allem. Voort/voort na 't vangenhuys/u ſnorcken ons verveelt.
Koenraet. Stelt hem in't ſnootſte gat. Eelh. U rol is haeſt volſpeelt/
Bereyt u vry ter doot. Pac. Ghy ſult u wel bedencken/
Vredenr. U troost is ſonder gront/ghy ſteunt op looſe wencken/
En Tyrans woedigheyt/die ons ſoo ſeer miſhaeght/
Dat wy doen ſterven die tot hem genegen draeght:
Reynhert. Wy treden voor u heen/ volght ghy en dees Sinjooren.
Vryhert. Orangie is in til om Spanje te verſtoren/
Wy ſpannen met hem aen/ dees boeven zijn wy wars/
En jaken na een fruyt wel ſmakend'/ mild' en vars. Binnen.

Theodoor alleen.

Ons ſaken gaen niet wel/de Geuſen leggen boven/
Het Klooſter loopt gevaer/wy werden licht verſchoven/

En uyt deez Stadt gejaeght/noch van deez selve dagh.
Waer zijn de Santen nu met hen ghevreest ghesagh?
En kunnen sy 'er volck voor onheyl niet bewaren?
Moet Petri Scheepken t'sinck/ in d'ongestuyme baren?
Sal Calvin proncken op de Paussel ijcke stoel?
En maken van ons kerck een Achironse poel?
Soo roep ick om de doodt/om sulcke gruwelheden
Niet te besichtigen/ wat tyden zijn'er heden?
Men stormt op 't heylighdom met menschelijcke macht/
En hier en over al wert het te niet gebracht/
't Schijnt God het onrecht mint/ en haet die op hem bouwen/
En aen het Martelhout met stercke handen houwen.
Soo niet ontroert gemoet/ghy drijft my van de wegh/
En doet/ dat ick van God verbloeckte dingen segh/
't Is anders/ Godt beproeft de goede door de quaden.
Wel/ dan soo moetmen 't juck geduldighlijck opladen/
En dencken wat al smaat ons Heylant heeft geleen:
Oock die/die na hen doot hier boven zijn getreen
By Christus/ en altijt voor onse welvaert sorgen.
Ick gae na 't Klooster toe/en houw mijn daer verborgen/
Tot dat het woeden der rebellen wat verdooft/
Want quam ick onder hen/het koste licht mijn hooft. Binnen.

Rey van Burgers.

SANGH.

Hoe sucht Belgica, onder 't drucken,
Der Spanjaerts, die geen wreede jucken,
Te wreet bekennen voor ons neck,
De reden is uyt hen gewissen,
Geen vleyen kan hen moetwil slissen.
Hen Tyranny is al te vreck,
Sy rooven, vloecken, doo'n, en schenden,
Als of se nimmer Godtheyt kenden.
Of even eens of Nederlant,
De eer van Christo had' beguychelt,
En met het Jootsche rot gehuychelt,
Of valsche Godtsdienst ingeplant.
Doen Phlip, ons Erfheer, trouwd' Johanne,
Mocht Nederlant wel treur-kle'en spanne,
En gaen als in een droeve tijt;

Want uyt die trouw' ſproot al,'t verdrieten
Dat wy oyt hadden, en genieten,
En dat ons roem ter neder ſmijt,
Geen lit van al de vaſte leden,
Die ſtoute Carel t'ſamen ſmeden,
Of't is gehackelt en door ſneen.
De trouw is vande dwangh gebonden,
De Godſ-dienſt ſuchtet onder ſonden.
O Godt wilt tot het oordeel treen.

Tegen-Sangh.

De Tyranny is hoogh geklavert,
De woedigheyt is vet gehavert,
Dies loopſe na de ſlacht-banck toe.
Gods wraeck-Swaert,ſackt hen op de hielen,
En gaet 'er in 'er bloey vernielen,
Want hy is hen bedryven moe,
De duytſe helden ſtaen hen tegen,
Begaeſt met Goddelijcke ſegen.
De Ballingen zijn in den Briel,
En wy hebben het Spaenſe ſpoockſel
(Gelijck de harde wint het roockſel)
Verdreven: en de grootſte Fiel
Gevangen binnen onſe muren,
Wiens leven, licht niet langh ſal duuren:
Want yder een wil hem ter doot;
De Papen,Nonnen,en 'er broetſel,
Dat niet dient dan tot Agrons voetſel,
Men naeckt en kael de Poort uyt ſtoot.
De ſuyvre leeringh wilmen ſtaven,
En 't hert men rechte wat'ren laven.
Wegh met het Pauſſelijck gedicht,
Dat in de plaets van Godes wetten,
Vervloeckte dingen in wil ſetten,
En Mammon boven Chriſti ſticht

Toe-

Rijst droeve herten uyt u treuren,
En wilt u stem ten hemel beuren,
Op sulcke toon als Iacobs saet,
Doen Pharaô in 't water smoorden,
En spoeld' aen d'Ocianus boorden.
Ontlevend' om sijn sondigh quaet,
Wy hebben 't dienstbaer juck versmeten,
Door Gods bekrachting', die de reten
En spleten van sijn sichtb're kerck,
In't openbaer in ons wil vesten,
En door ons, in het oost en westen,
In 't suyen en in 't noorder perck.
't Schijnt of ons doent' ons stortingh maelde,
En dat wy heden op ons haelde
De ondergangh van dese Stadt,
Maer op het kortst' sal het verdreyen,
En 's Princen vaen voor 't kruys sal weyen,
(Eet Phœb' betreet sijn hooghste pat)
Van soo veel muren, dat de Specken)
(Die nu met Welhems daden gecken)
Vol schrick, uytroepen sullen, ach!
Hoe komen wy nu weer in Spanje.
En wy verwachten van Oranje,
De langh ghewenschte vrede dagh. Binnen.

't Derde Bedrijf.

Koenraet, Eelhart, Reynhert, Heereman.

Koenraet. Die 't juck der Tyranny van heure halsen stooten/
En door hen moedigheyt de vrye vryheyt pooten/
Behooren noch te sien wat of 'er macht vermach/
't Sy of die is bestant tegens den wederslagh/
Of niet: want het gewelt vergaert syn krachten t'samen/
Om weer te winnen 't geen de and're hem benamen/

Alſoo de ſtaet-ſucht noyt verminderingh gedooght.
Maer ſoo langh als hy kan/ na meerder waſdom pooght.
Wy ſlaen den Spaenjaert af/ en willen vredigh leven/
En ons nu/ nochte noyt weer onder hem begeven/
Een goet voornemen: maer daer hoort wat meerder by/
Dat is/ vermogen/ om Philippus Monarchy
Te wederſtaen/ het zy door ons/ of anders handen/
't Is ſonder twyffel dat ſy ons haeſt ſullen tanden;
Want aen ons hanght vry veel/ vermits wy ſijn het Slot
Der Scheld'/ waer langhs (indien de alvermoog'bre Godt
Ons aenſlagh ſegent) na Antwerpen geene Schepen
En kunnen komen/ of ſy worden aengegrepen
Van ons bevaren maets/ die ſtaegh zijn op de wal/
En weten wat 'er komt/ of wat' er komen ſal/
Daerom behooren wy een overlegh te maken/
Om tot de vaſtigheyt van onſe ſtaet te raken/
En niet verlieſen 't geen wy hebben in de hant/
Op dat wy blyven uyt de wreede Beere tant.

Eelhart. Een Stadt ghelijck als wy/ beklemt aen alle kanten/
En kan met eygen macht de vryigheyt niet planten/
En houden in ſijn ſtaet/ maer moet/ indien hy ſoeckt
Te blyven uyt de ſtrick/ van die/ die hy vervloeckt/
Om ſijn wreed'hertigheyt op verder baken oogen.
Wy hebben ons niet uyt de Spaenſche poel getogen/
Om dat wy in ons ſelfs yet ſagen/ dat ons in
Ons voorneem ſtijven kond/ dan ſlechts in het begin.
Maer wat de reſt belanght/ wy ſagen op Oranje/
Die tot een geeſſel dient van het baldadigh Spanje.
Sijn macht/ ſchoon niets te groot/ wert echter ſeer gevreeſt/
Mits ſijn kloeckhertigheyt/ en redenrijcke geeſt/
Hy heeft een groot gevolgh van uytgheſtooten Heeren/
Die/ of een lofb're doot/ of 't heure weer begeeren.
Waerom ſy ſonder ſchrick aenvaen en voeren uyt
Wat hen eenſinnigheyt tot hen welſtant beſluyt.
De Briel is in 'er macht/ dat Alba ſoo doet ſchricken/
Dat hy vry wat verſoet ſijn akelijcke blicken/
Die nimmer ſat en zijn van wreetheyt aen te ſien.
Laet ons van Lumi/ tot ons ſtyving/ hulp ontbien/
Ick weet hy doet het graegh/ mits het gewin van Steden
Des Spanjaerts lenden ſwackt/ en ſtijft Oranjes leden.
Geeft op der daet u ſtem/ of weet ghy ander raet?
Soo uyt die/ want de tijt ons geen verlengingh laet.

Reynhart. Wat mijn aengaet/ ick weet geen uytkomſt onſer ſaken/
Door ander middel/ dan dat wy Oranje maken

 Bo-

Beschermheer van ons Stadt: dies stem ick ghelijck ghy.

Heerema. Wy maeckten ons van 't juck de Spaensche plaginghvry/
Met sulcken insicht/ dat wy ons souden ver-eenen
Met hen/ die 't wel en recht met Godes kercke meenen/
Daerom ben ick te vre'en/ uptwijsende 't besteck/
Waer na wy wrachten in 't verwerpen (van ons neck)
Vande Spaense dwinglandy/ te doen na u behagen/
En 't opsicht van dees Stadt/ aen Wilhem op te dragen.

Koenraet. Ick sie geen ander wegh/ waer langhs wy kunnen slaen/
Om evenwel de hant der Spanjaerts te ontgaen/
Alsoo ons Burgers tal te weynigh is/ oock mede
Om dat geen een Stadt/ soo veel t' saem gevlochte Steden
Kan tegenstaen: 't en sy hy buyten hulpers heeft.
Dies raed ick/ dat men stracx aen yemant order geeft/
Te reysen na den Briel/ om eenige Soldaten/
En met beloften/ dat wy/ ons op hen verlaten.

Reynhert. Dat 's goet/ maer wie sal gaë? Reynh. Die/ die 't het beste past.

Heerema. Die moeyten is onnut: 't gerucht heeft ons verrast/
Door sijn geswinde vlucht/ en blaest al in de ooren
Van Lumi en sijn volck/ hoe dat wy/ om 't verhooren
Van hen held'achtig stuck/ ons mede roerde/ en
De Spanjaerts sackte/ om te komen onder hen/
Dies sent hen slechts een brief/ waer in dat wy verklaren
Van 't begin tot het eynt/ wat ons is wedervaren/
En eyschen hen behulp/ ick weet soo haest sy sien
Wat wy versoecken/ dat sy ons stracx hulpe bien/
Want hen is alsoo veel aen ons vrundtschap gelegen/
Als ons aen hen behulp.

Koenraet. Eelhert en Reynhert. Ghy raet ons daer te degen.

Koenraet. Komt laet ons inder ijl afvaerdigen een man
Die dese saeck/ gelijck 't behoort beschicken kan. Binnen.

Pacieco in de gevanckenis.

Pacie. Hoe jachtigh is 't geval in 't stuuren van ons leven.
Het is gelijck een bal/ door 's kaetsers hant gedreven/
Die schielijck rijst/ en oock weer haestigh nederdaelt/
Die heden op den top van Blyenberrigh paelt/
En siet dat yeder een leyt voor hem neergeboghen/
Wert morgen vande minst belastert en bespogen.
Dat proef ick nu te recht/ ick/ die voor desen leefd'
Soodanigh/ dat men voor mijn barsse woorden beefd'/
En deed wat ick gebood'/ sit hier nu dus geklupstert/
Versmaet/ onteert/ en van mijn mogentheyt ontlupstert/

De

De snootste spreeckt mijn toe/ niet anders of ick waer
Een dief/ een roover/ of een luye Bedelaer;
Hoe duld' ick dese hoon/ van die/ die mijn behooren
Te eeren als een Prins. Ha mocht ick als te vooren/
Hoe straften ick dees smaet: maer ach! ick heb geen macht/
Mijn leven is veraert/ en daer door ick opt wracht
De upting van mijn wil staet nu in anders handen/
En ick/ gelijck een guyt/ in yser en in banden.
Men spot maer met mijn naem/ en roept niet dan ter doot
Met dese bloethont/ hoe geraeck ick uyt dees noot?
't Gewelt is krachteloos/ en 't smeken ben ick hatigh/
Wat dan? want soo ick in het bidden blijf nalatigh/
Soo raeck ick licht aen kant/ hen toorn sulcx betuygt.
O Edelhertigh hert/ u niet ootmoedigh buyght/
Voor die niet waerdigh zijn mijn slinckerhant te raken/
Lijt liever duysent doon/ dan u soo kleen te maken/
Besmet u niet in 't laetst/ door vreese van een slagh/
Die u van hier/ tot inden hemel voeren mach/
Maer treet kloeckmoedig voort/ en spreeckt 'er aen als slaven/
En doet de moedigheyt van 't Spaense Leger draven/
Alleens of ghy niet waert soodanigh als ghy zijt/
De vreese voor de straf hen woedigheyt wel slijt:
Want indien sy my doon/ sal Alba niet eer rusten/
Voor dat hy aen dees Stadt (die sijn verderven luste/
Doen hy mijn macht verstiet) sijn wraecklust heeft voldaen.
O Vlissingen/ hoe heeft de moetwil u verraen/
Veel eerder als ghy 't meent/ sult ghy u doent beklagen/
En van u overmoet/ de rechte straffing dragen. Binnen.

Ian Alleman, Vredenryck, Tynghsieck.

Ian Alle. Vryhert gaet na den Briel/ met brieven aen den Graef.
Vredenr. Soo heb ick mee gehoort. Tijngh. Ons Heeren doen seer braef/
Dat sy op staende voet/ ons Vesten willen stercken.
Jan Allem. Dat 's seker: want indien wy 't stuck willen volwercken/
Soo moeten wy soo doen/ de Spaense dwingelant/
Die door een wreede treck/ na ons verderven brant/
Sal/ hoop ick/ noch een doot na sijn verdiensten erven/
Dewijl men een Tyran noyt sachtes doot sagh sterven.
Vredenr. De wreetheyt is de quaetste misstal in een mensch/
En breeckt in sijn gemoet de alderhooghste wensch.
Wy zijn geschapen na het beelt der stage Godtheyt/
In wien het alles is/ by wien het hooghste lot leyt.
En onder wiens gebiet de gantsche werelt staat/

Wy

Hy is goethertigh/ milt/genadigh/ sonder haet/
Nyt/toorn/of bitsigheyt/ en haet de wreede herten/
Om dat de wreetheyt is de moeder van veel smerten/
Verhalven een Tyran schijnt eer een ongediert/
(Dat noch van reden weet/noch 't Godlyck wesen viert)
Dan een mensch/ door dien hy niet straft na schult en wetten/
Maer na sijn boose lust/dies maghmen hem wel setten
By 't onvernuftigh vee/ dat vaeck meer oordeel heeft/
Dan een 'er/ die sijn lust de ruyme teugel geeft.
Een Leeuw en sal de geen niet byten noch beschaden
Die voor hem nedervalt/en bidt als om genade:
Maer een Tyrannigh hert en let op geen ootmoet;
Het is hem even eens aen wie hy wreetheyt doet.
Tullia was soo wreet/ dat/ als haer eygen Vader
Was door 'er man vermoort/dat sy het Lijck quam nader/
Om teken van sijn doot/en pord' er voerman aen/
Om over 's vaders lijck met haer Caros te gaen/
De Paerden waren schuw/ en schrickten voor de doode:
Maer sy seyd'/ louter aen/ick sweer u by de Gode/
Soo ghy niet voort en jaeght/ dat u verderven naeckt/
De voerman vreesd' 'er haet/ waer in't licht was geraeckt/
Dies dreef hy stijver aen/ en uytte haer begeeren/
O gruwelijcke daat/de alderfelste Beeren
Sijn redenrijcker dan een soo verwoedight hert.

Lijngfieck Wat opt Tyran besting/ van Phlip bedreven wert/
Hy kent ons soo onwaert/dat hy heeft durven seggen/
Ick sal het Nederlant eer overhoop sien leggen.
Eer dat ick van 'er neck of schrale schouders neem
De stale jucken: maer gelyck het taye leem
Wel veel verdragen mach/ soo kan men 't doch wel trecken/
Dat het van een afscheyt/en meerder niet mach recken/
Soo kanmen het gedult van een sachtmoedigh man
Soo oock wel tergen/ dat het eyndelyck raeckt an
Het woeden/ ja soo woet/dat het sijn terger druckt/
En alles wat hem raeckt/ aen kaf en flenters ruckt/
De wreetheyt heeft geen stant/ maer als hy is in't top/
Soo valt hem al sijn quaet soo schielijck op den kop/
Dat in een onmesien hy van sijn hooghe setel
Leyt inde laeghste graet van Plutos helsche ketel.

Ian Allem. 't Is ses en tseventigh Jaer geleden/ dat/ door d'echt
Van Phlip ons erref-Heer/en Johanna van Spanje/
Dees landen aen de kroon der Specken zijn gehecht/
En uyt dit huwelijck/ sproot Carel/die Almanje
En sijn groot-vaders rijck/ noch voeghde tot het geen

Dat

Dat hem sijn Vader liet: doen gingh de vryheyt heen/
En dwing'landy trat toe/en plaetste in ons Steden/
En heeft al treckende/ de noyt gebonden leden
Verstrickt: want Carel/die de Harp en Arent droegh/
En Solimans ghewelt in Africa versloegh.
Gedooghde niet dat hy in dese Nederlanden/
Stont onder Statens keur. doen quam de Toorts aen't
branden/
Die nu soo ysljck brant/dat het schijnt dat hy sal
Belgica maken tot een omgewroete wal/
't Gewisse wierd benaeuwt door nieuwe Papen vonden.
En d'Inquisitie quam(tot meerder smert der wonden/
Bestaende in bedroch/gewelt/ en meerder quaet/
Als Nero heeft gedaen in't vastste van sijn staet/
Daer na huld' Karel Philip sijn soon tot ons regeerder/
Doen wierd' de swarigheyt van tijt tot tijt noch meerder/
Mits hy in Spanje bleef/ en nimmer hier weer quam/
Maer liet ons inde hant en heersching van Madam'
Van Parma/en een staet verbitterde Papisten/
Die om des Konings gunst ons vryigheyt verquisten/
Het licht quam aen den dagh/en toond' de quade gangh/
Van't Roomsche ongediert/hier tegens quam meer dwangh
Uyt Spanje/ want al wie de ware leer hanthaefde/
Wierd' aen een staeck verbrant: de Inquisitie draefde
Door't gantsche Nederlant/ en sagh soo naeuw/door list
Dat het de kleenste vonck van yeders meningh wist/
De Edelen des lants hier over seer t'onvreden/
Die deden aen Madam een klaegheliјcke reden/
En baden datse doch 't gewisse liet sijn keur/
Sy waren wel ghesint/ om/ na de oude sleur
Te blyven inden dienst van hen beswooren Heere/
Indien sijn heersching' in geen Tyranny wild' keere/
Madame gaf'er hoop/maer varder quam het niet/
De Koningh was te stug/ en song sijn oude liet/
Hy trock sijn Moeye t'huys/ en sond' ons/ in 'er stede
Duc d'Alba seer vermaert/ en kennigh door wreethede:
Doen quam ons treur-tijt aen/doen waren wy in last/
Doen ging de moort sijn gangh/doen wierd' de trouw gebast/
't Was Paaps of anders/'t moest onaengemerrickt sterven/
Het noch onwetend' kint mocht geen genaed' verwerven.
't Was al/ o Lutheraan/ghy hebt u Vorst bespot/
Daerom verkrijght ghy nu/ u toegerolde lot.
Dat heeft dus langh geduurt/ nu schijnt sijn hoop te stuyten/
Door onverwachte dwangh.Oranje raeckt aen 't buyten

E En

En treet hem op de voet/en dreyght hem met het ſwaert.

Vredenr. 't Gehoonde duytſe bloet ontſiet geen ſpaenſe aert/
Hoe wreet en ſtuurs die is/ maer ſoecken hen te wreken/
't Sy door een lofbre doot/of door het jucks verbreken.
O eeuwigh heyligh Godt/ſtryt voor u kerck en eer/
En breeckt door uwe hant 't Kaſtielſe moort geweer.

Tijngheck Een Tyran dient veeltyts door 't Goddelyck bewegen/
Tot een kaſtyder van ſijn onderdaans/door ſegen
En voorſpoet al te ſeer verweeldight op hen goet/
Maer wen men in't gemeen oprechte boete doet/
En dat Gods gramſchap ſacht/dan moet de wreetheyt wijckē.
De groote Tamburlan/verwinnaer van veel Rijcken/
Wiert eens gevraeght/ hoe hy ſoo wreet een wrevel was?
Ick ben (ſeyd' hy) geen menſch(dewijl ick niet en pas
Op re'en noch billijckheyt) maer ben en wil oock heeten/
De gramſchap Gods. Hy heeft veel heerlijckheyts beſeten/
En Croonen t'onderdruckt/ſoo dat 'er niemant dorſt
De kleenſte tegenwil betoonen aen dees Vorſt/
Van ſijn na-ſatens twiſt/verquiſten al ſijn waerde/
En dolven met ſijn lijck/ſijn glory in der aerde.
Phalaris nimmer ſat van 't Ciciliaenſche bloet/
Stierf in een ſtale Stier/geroostert door de gloet
Van een ontſteken vuur. Silla/ die door ſijn moorden
De Tyber vlieten deed' uyt ſijn bepaelde boorden/
Door ſtortinge van 't bloet der Roomſche burgerij/
Genoot een vuyle doot(doch voor ſijn boeverij,
Noch al te licht)want hy/terwijle hy noch leefde/
Der luyſen aſingh was: ſijn gantſche leden beefde/
Hy beet/en ſmeet ſich ſelfs/en wat men daer voor dee/
Het ſtreckte meer tot ſchaad'/dan hulpe van ſijn wee.
Dit duurde tot ſijn ſiel wierd' uyt het rif getogen.
Nero/die 't wreetſte wreet aenſagh met blyde oogen/
Doorſtack ſijn eygen borſt/doen hem ter ooren quam
Dat yder een het ſwaert op hem ter handen nam.
Dus ſtorten opt en opt de ongebonden Heeren/
Die uyt een booſe wil niet-dan verdriet begeeren/
En nimmer ſat en zijn van het onſchuldigh bloet/
Wiens klachten voor Gods throon hen leet verhaeſten doet;
Daerom vertrouw ick/dat de Spaenſe moorders klingen/
(Die buyten het beſteck van recht en reden dringen/
Door ons gemoet en hert) verſtod' ſen op het ſtael/
Van Godes goedigheyt/om ſoo de lichte ſtrael
Der blijde bootſchap/en de rechte leer te ſtaven
In 't lieve Nederlant; door dien des Duyvels ſlaven/

Altijt wanneer hen quaet in't top gesetelt sat/
Neerstorten/ als van een gestadigh draeyend' rat/
En aen ons is 't verderf tot op het hooghst' geresen/
Gelijck in onse staet genoeghsaem is te lesen/
Dien volgens naeckt de tijt van Spanjens nederlaegh/

Ian Allem. Gods wraeck-swaert komt veeltijts gelijck een Somer vlaeg.

Vredenr. Hoe 't roomsche ongediert meer weer doet om 't vernielen
Van't onbesmette woort/ de balsem onser zielen/
Hoe dattet hoogher rijst/ gelyck den Pallem boom/
Die door 't verdrucken klimt; of als een snelle stroom/
Die/ wen men hem belet doet in sijn loop te volgen/
Door dempingh van de vliet/ hem aenstelt soo verbolgen/
Dat hy/ met meerder kracht/ als sijn gewoone loop/
Al 't gene dat hem stut/ doet storten over hoop.

Tijngsieck Het oude spreeckwoort seyt: Het bloet der Martelaren
Is 't saet der kercke/ 't welck wy toestaen door 't weervaren/
En lydingh van 't vervolgh/ want inde rust en blonck
Die waerheyt niet soo klaer/ als doen Bellona klonck/
En schaterd' over al/ en Mars in't stael gegooten/
Staegh ijlde na 't verderf der Christelijcke Looten.

Vredenr. Ick hoop dat wy voortaan/ (soo God ons vryheyt staeft/)
Soo leven sullen/ dat der Seeuwen yver draeft
Door 't gantsche Christenheyt/ want die de plagen proefde
Die zijn 'er voor bevreest/ en schuwen het bedroefde/
(Dat hen voor desen plaaghd) door 't gene daer toe dient.

Ian Allem. Het schijnt dat God het nu wel met ons sake mient/
En dat het stale suck sal van ons halsen raken/
Door dien de banden vanden Spaense bloethont slaken/
Door Wilhems kloecke Geest/ met Godes kracht verwuft.
Schep moet vervallen staet/ de Beer die heden brult/
En pooght na u verderf/ sal morgen voor u vluchten/
Ja vreesen voor u naem/ ja selfs voor diens geruchten/
't Getackte bloedigh krups swicht voor d' Oranje vaen/
Het missen voor Calvin/ 't geloof verbijt de waan/
De Antichrist moet voort/ de Seeuwen en d' Hollanders
Die weten van geen Paus/ maer oogen op wat anders/
En het bedompte licht komt weder aen den dagh/
En geeft de Roomsche God een onverwachte slach.

Vredenr. Laet ons gaen hooren hoe ons Heeren zijn genegen/
En hoe dat sy de saeck van Pacieco wegen.

Tijngsieck Die bloethont moet van kant/ tot noeging van ons wraeck/
En spijt der Spaense Plip. Ian. Allem. O ja ick drijf die saeck
Soo nechtigh/ dat ick noyt sijn vryplatingh sal lyen/

Vredenr. 't Is best dat men hem doot/ om meerder quaet te mijen. Binnen.

Fobert. Gecken en voele gien swarigheyt/maer leven altijt vrolijck.
Jorden. Ja temets oock wel onhebbelijck.
Fobert. Jou rechte molijck.
Wat praetje van onhebbelijck? sinne we quaet we moeten 't selver dragen/
Want wie soud' nee ons dolkoppigheyt ien mijt vragen?
Al is dese Stadt nou vol gewoel en geraes/ daer maeck ick gien swarigheyt of/
Ick leef even gerust/want ick denck 't moet geweldige grof
Gaen/deer gecken 'er leven verliesen/nie waer maetje?
Jorden. As 't is vrientje, maer weetje niet wel/boor ien gaetje
Met De jonge sonder baert, de Bruyt// is?
Fobert. Dat hoord' ick gister.
Jorden. Wel mannen/ ien roos deer de geur uyt//is/
Sel die nou noch socke jonge douw ontfangen?
Weer meugen sen sinnen wesen/ dat hy him an socken ouwe vel geet verhangen?
Fobert. Hy en hadt 'er niet 'e vrijt/ maer sy hat' em an 'e socht.
Iorden. 't Had' beter 'e weest dat sy hem en 'er dochter had te samen 'e brocht/
Want die sinnen van ien der outten/ en hy en sy
Verscheelen wel een en twintigh jaren.
Fobert. 't Komt heel niet by/
Maer wat wilme seggen/ sy was mannigh om 'er hert/
En se wort niet an 'e socht. Jord. Deur sulcke sieckte wert
Veul tydts ien quaet hylick begonnen/ dan leet ons daer van swijgen/
Inne besien/of 'e we wet inde balgh kenne krijgen/ (ick wel.
Had' ick nou 't lock dat ick over veertien dagen had/ dat woud'
Fobert. Wat was dat? Iord. Jen seker monseur quam by me mit ien vel
Papier/deer was soo wat in 'e schreven/ hy vraegde mijn/of ick dat wou dragen
Op de Bruyloft vande Italiaensche veynser/en Jufvrouw Venus wagen/
Ick seyde ja/ wel (seyd' hy) doen je bootschap wel/ en komt dan weer hier/
En brenghme bescheyt/ ick selje dan mit wijn inne bier/
Oock mit leckere spijs louter op vullen.
Ick liep as ien wijnthont/ door de kracht der gedachtenis op 't smullen.
En besteld' de Brief sonder lang te dralen. (betalen?
Fobert. Lietense je uyt de Bruyloft gaen/sonder 't port vande brief te

Had'

Jorden. Had' ick niet kenne loopen ick had' wacker slaegh 'e kregen/
Want so haest als 't brieffje 'e lesen was/was 'er so veel te vegen
Dat 'et te wonder was / se vraeghden mijn wie of 't mijn hadt e geven?
Hoe soud' ick 't weten (seyd ick) hoe hy hiet/ ick heb hem van me leven
Niet meer 'e sien/ as doen hy mijn dat briefje gaf/
Dat was niet/ sy verrighde mijn al meerder af/
Maer alsoo ick ien open sagh/ soo lichten ick mee hielen/
Se beerde alliens of se me soude vernielen/
Dan de vrees voor slagen maeckten mijn so ras/dat ick 'er ontquam/
En by de Monseur raeckte/die de angst uyt me hert nam/
Door een wel gedeckte Dis: daer ick lustigh of mocht schaven/
En met wijn en bier/ wat me luste/mijn dorstigh hertje laven.
Fobert. 't Moet al wat besonders 'e weest hebben/ dat je op de Bruyloft bracht.
Jorden. Ick heb' et niet 'e lesen/ door dien ick 't niet kond' sien.
Fobert. Was 't nacht?
Iorden. O ja 't was ontrent tien uren. Fob. Weer had' je so laet e weest?
Jorden. By Pietje domp hoorn/ en by Kloentje Melis geest/
In de witte Teerton/ op 't hoeckje vande huyrooms steegh.
Fobert. Wat Waert woont daer? Iord. Fobbes nimmermeer te deeg.
Fobert. Hoord' ie deer niet/hoe 't mit Knijf inne Anne sel of loopen?
Iorden. Se selle trouwen/soo se de Goper kennen uytkoopen/
Want se heeft bekent datse trouw van hem hadt.
Fobert. Wat malle meer isse? verloofd' ser gat
An de Goper/in lietser van Knijf klaterjassen?
Jorden. De Goper was al te bloot/ hy wilde het syne in 't heure niet passen/
Veur inne aleer datse 'e trouwt waren/en daerom kreeg hy slip.
Fobert. Was sy dan soo nagel sieck? Iord. Ja gelijck een schip
Dat mit ope nagelgaten in 't water wert 'e stoten.
Fobert. So hoor ick wel/ aertse nee de boom daar se van is 'e sproten.
Want 'er Vaar houwt oock veel van' flansen.
Jorden. In 't gemeen selle de jonge na des Oudens singen danssen.

Binnen een groot geraes.

Hoor Fobert wat' en gewelt/wille we iens gaen besien
Wat nieuws offer is/of wat of 'er sel geschien?
Fobert. Ick bin te vreê/loop herd'/ick volgje/maer blijft buytẽ schoot.
Iorden. O man/ick ben alsoo ang' als ghy voor de doot. Binnen.

Ian Alleman, Vredenrijck, Tyngsieck, Stout, eenige Burgers en Bootsgesellen.

Stour. Wy ſtonden op het Hooft/doen 't Schip ſijn anckers velde/
Sijn ſeylen gijde/ en de boot in't water ſtelde/
En doen/ na oude wijs/ de Schipper en Piloot/
Met noch vier ſlechte maets hier lande/ 't zy om bꝛoot/
Om bier/of ander goet in deſe Stadt te koopen/
Wy riepen welkom maets/hoe is u reys geloopen?
Sy ſeyden wel en goet/en gingen ſteewaert in/
Wy ſtapten inde boot/ en hielden in't begin/
Ons ſtil en vꝛundelijck/ tot dat wy over waren/
Doen was het elck ſijn beſt/ en wilt geen vyant ſparen/
De Schiplien wiſten niet/wat dat'er over quam/
De Bootſman riep/hoe nu? wat maeckte u dus gram?
Waerom neemt ghy ons goet? ey! vꝛunden waer wilt hene?
Jck ſeyd'/ Godts wꝛaeck-ſwaert ſpꝛinght den Tyꝛan voꝛ de
Wy vloekẽ 't ſpaens geſpuys/ en vechten voꝛ ons ruſt/ (ſchene
Jn't ſchaduw' van Naſſau/ dies of het u niet luſt/
't Geen wy u ſchaffen/dat en kan ons tocht niet hind'ren/
Wy doen al 't geen waer dooꝛ de Spaenſe macht kan mind'ren/
Terwijl de eene roofd/en plunderd' wat hy vint/
Een ander 't kabel kapt/de derde 't ſeyl ontbint/
En ſtuerd voꝛ wint en ſtroom het ſchip vol rijcke gaven/
Blymoedigh na ons Stadt/en in ons vaſte haven/
Daer ſaghmen groot en kleen/vol vꝛeughde om dien buyt/
En juyghden om ons komſt/als om een Konings Bꝛuyt.

Ian Alle. O daet is pꝛyſeus waert/vermits het is een teken/
Van u kloeckhertigheyt/ wie van dit ſtuck hooꝛt ſpꝛeken/
Sal ſeggen/ 't Zeeuwſe bloet bijt yverigh op het Speck/
En ſleurt het bloedigh kruys dooꝛ 't water en dooꝛ dꝛeck/
Met ſoo een yver/dat ſy eerder ſullen ſterven/
En wat hen 't leven geeft/aen kaf en flenters kerven/
Dan dulden dat Maraen weer in'er Veſten ſchuylt.

Vredenr. Dooꝛ kloecke mannen wert de vꝛeed' en ruſt geſuylt/
En Goddelijcke liefd'/het alles hout te gader.

Tijngſieck Ons trooſt en heyl beſtaet in d'aller dingen Vader/
Eñ dat hy met ons is/vertoont ons gantſe werck/
Want waer 't ſoo niet/de Speck die waer ons veel te ſterck/
En kloof ons als een bout/daer hy nu ſchijnt te ſchꝛicken/
Mits hy niet anders doet dan yſſelijck te blicken/
Hy dꝛeygt ons met verderf/en verder niet en komt/
Ons licht ontſteeckt/en 't ſyne dat wert uyt gedompt.

Jck

Stout. Ick yver voort en voort/ om 't Spaense bloet te krencken/
En sal noch op de doodt/noch felle slagen dencken/
Wen ick de vyant moet/ter Zee of op het lant/
Maer vechten tot der doot/of tot sy zijn aen kant.
O Zeeuwen opt vermaert voor burgers van de baren/
Voor Meesters vande Zee/en van om kloeck te varen/
Vermeert u oude naem/beset de mont der Scheld'
Met u gekielt gherit/en al de Schepen velt/
(Of brengt se in dees Stadt) die voor den vyant komen/
Dus doende wert ghy sterck/door dat hen wert ontnomen.
Alhoewel ick wel denck/dat door het groot geruchte/
Dat snelder dan de wint van d'een tot d'ander vlucht/
Ons Heeren weten wat dat wy hebben bedreven/
Soo moet ick evenwel hen 't stuck te kennen geven.

Ian Alle. Dan doet ghy soo 't behoort/ Tijngsieck en Vredenrijck
Laet ons mee gaen. Stour. Dat 's goet/so sien de Heeren blijck
Van 's burgers goede wil. Tijng. Voor mijn ick ben bestendig.
Vredenr. En mijn gelaet bewijst/hoe dat ick ben inwendigh. Binnen.

Vierde Bedrijf.

Koenraet, Eelhart, Reynhert, Heereman, Iohan van Kuyck, Ian Alleman, Vredenrijck, Tyngsieck, Stout, en eenige Burgers en Bootsgesellen.

Die d'oppermacht bekleet/is nimmer sorgens sat/
Maer vreest altijt de slagh van 't overwickend' rat/
Dan plaeght hem buyten leet/dan d'onderdanens mydingh/
Dan huys-verdriet/en dan sijn sinnens t'samen strijdingh/
Wie leefder soo gerust in een verheve staet/
Als wel een Herder die sijn schaepjens hoeden gaet/
En evenwel/'t gesagh is yder een behaeg'lijck/
Volgens naturens drift/ die opt en opt was graegh'lijck
Na d'opperheerschers stoel/ vol kommer en verdriet/
En daer de nijt veeltijts sijn swart vergift opschiet/
Al leeft een Prins gelijck 't behoort: noch vintmen tongen
Die hem belabben/want dat sijn gewoone sprongen
Van 't onder-aerts gestoet/die altijt yv'ren na
Die rockeningh van twist/en veel'er sielen scha/
Nochtans het gaet hoe 't wil/de goede Heeren sterven/
En voor de woelery het sael'ge rijck be-erven.

Maer

Waer die hier ſoo regeert dat yeder menſch hem vloeckt/
Om dat hy het verderf ſijns onderdanen ſoeckt/
Die ſtort door Atrops pijl na d'eeuwige ellenden.
De Spaenſche Coning/die door 't Paeps gedrocht verwende
Van ſijn goethertigheyt/verdient ſo ſwaren ſtraf/
Als Gods gerechtigheyt opt dede. Want wie gaf
Meer reden tot geſucht/ als deſe/ door ſijn beulen/
Die Godt verlaten/en met Plutos knapen heulen.
Daerom doen wy ons beſt/om hen gewelt t'ontgaen/
En waer men kan of mach/ſijn looten af te ſlaen/
Wy hebben 't Grieckſche Paert manhaftigh uytgeſtooten/
En maken een begin om vryigheyt te pooten/
Daer ons de tijt toe noot/ vermits het ſpaens ghebroet
De Goddelijcke wraeck op hen verhaeſten doet.
Nu ons vergaderingh geſchiet om te beſluyten/
Hoe men 't maeckt met dē Don/ die ons voorneem woud ſtuytē/
Maer miſte/ en nu ſit in ons gewelt en macht.

Eelhart. Door dien dat nu ſijn ſaeck ſoo verre is gebracht/
Dat des gemeentens ſtem ſijn oordeel uyt moet ſpreken/
Soo is ons 't ſwijgen beſt/tot dat ſy toonen teken
Van hen herten beſluyt/ dies mannen ſeght u ſin/
Wy ſtellen 't nu aen u/ op dat wy u niet in
Een put en leyen/daer de na rouw u vernielet/
En daer de wanhoop u ontredent en ontſielet/
Want veeltijts moet de raet/ wen de gemeente lijt/
Schoon ſy 't niet konden hoen/verdragen het verwijt.

IanAllem. Ghy zijt ons Vaders en de wacht is u bevolen/
Wy moeten ſwijgen/ 't en ſy dat wy u ſien dolen/
En alſoo voor als noch/ wy niet en ſagen dan
V yver voor ons ſtaet/die min u ſelfs ſiet an
Dan ons vernoegingh/ ſoo en moeten wy niet treden
In 't gene dat u paſt/ maer ſtellen ons te vreden
In alles wat ghy doet/vermits wy weten dat
Ghy niet verrichten wilt/ 't geen ons maeckt moe en mat/
Of nu en dan vol druck/maer dat ghy ons wilt maken/
(Indien het God belieft) ſoodanigh/ dat wy raken
Tot dwingers van de geen/die nu ons meeſter zijn.
Dan nietemin ick ſeg'/ indien het ſtond aen mijn/
De Don en ſoud ſijn hooft niet langh op 't lichaem dragen/
Veel weyniger ons ſtaet/of yemant meerder plagen/ (galg/

Vredenrij. Ick ſtem ſijn doot. Tijng. En ick. Stout. Recht heden vry een
En hanght den hont daer aen/wiens nimmer ſatte balg
Van 't Nederlantſe bloet/ een dicht-gedreyde koorde
Al over lang verdiend: ſoo eyndight men ſijn moorde/

En

En stelt hem tot een proef van onse bitterheyt/
Op alle Tyranny en Spaense Majesteyt.

Reynherr. Salmen door sulcken daet de vyant niet vergallen?
En trecken tot 't verderf van ons en van ons wallen?

Heerema. Maeckt geen swaerhoofdigheyt in Paciecos doot/
Maer denckt dat wy daer door betoonen dat wy groot
En moedigh zijn/ om hen manhaftigh aen te grijpen/
En dat wy nacht en dagh ons breyn en sinnen slijpen/
Om hen te vellen/en ons macht te dragen tot
Een saggelijck gebiet/en(met de hulp van Godt)
In weynigh jaren soo te rysen/dat ons handen
De geessel zijn van hen/en van al ons vyanden.

Vredenr. 't Vergote bloet roept wraeck/ en eyscht sijn siel voor 't recht/
Daer geen aensien verschijnt/ maer daer de Heer en knecht
Een waerdigh zijn/sijn doot den Spaenjaert sal vervaren/
En in 't moordadigh hert/een schrick en beving baren/
Want wen den moorder siet dat de Justitie bloeyt/
En dat rechtvaerdigheyt d'ontrouwe loten snoeyt/
Dan sinckt sijn hert/en hy hem nauwlijcx kan verweeren/
Soo seer snelt hem de straf: en d'opper Heer der heeren/
Ontbloot hem t'eenemael van moet en kloecke da'en/
Soo dat hy/veeltijts door de vrees moet ondergaen.

Reynhert Wel aen/soo 't yeder een behaeght om hem te dooden/
Soo stem ick mee daer toe. Gunt opper-God der goden/
Dat wy/door ons gedoen niet trecken meerder leet/
Maer dat daer door ons staet/tot vergenoegingh treet.

Koenraet Dat hoop ick: mits ons sin is om het quaet te dempen/
En tot 'er doot toe/voor de reyne leer te kempen.

IanAllem. Om dat voorneem te voltrecken/ waech ick al
Wat dat ick nu besit/en noch verkrijghen sal.

Jan va, k. V yver ken ick goet en machtig/ met Godts segen
Om te bewercken 't geen ghy voorneemt/daer en tegen
Sie ick in u yet/ dat de rechte loopbaen mist/
Niet dat ghy uwe tijt onnuttelijck verquist/
O neen/maer ick en kan u haestigheyt niet loven/
Die ghy hebt/ om de Don van 't leven te berooven/
Denckt niet dat ick hierom de Zeeuwsche vryheyt haet/
't Is yet gewichtighs dat mijn tot dees reden raet/
Een Bood is na den Briel/om Lumi te vertogen/
Hoe dat ghy niet en kunt de Spaense moet wil dogen/
Waerom ghy dien verstiet/op hoopingh dat Nassau/
V plaets vergunnen sal in sijn vreed'samigh schau/
Ick twijffel wel niet/of de Grave sal ons senden/
(Tot steunsel van ons macht)een hoopje uyt sijn bende/

Dan 't gaet niet al te vast/ om dat hy eerst begint/
't Kan licht gebeuren/ dat hy wel ons daet bemint/
Maer seyt men kleene hoop/ en mach alsnoch niet velen/
Dat ick daer van aen u yet soude mede deelen/
Hout u een weynigh kloeck/ Oranje komt mee af/
(Met meerder krijghsluy) die noyt yemant reden gaf
Om over syne da'en te treuren. Dus kan 't loopen/
Alhoewel ghy en ick/ een beter kans verhoopen/
Ick neemt nu op syn quaetst'/ gelijck 't oock kan geschien.
De Spaenjaert sal ons daet niet door de vingers sien/
Maer soo haest als hy kan ons weder willen dwingen/
En wreder als voor heen/ op onse schouders springen/
En indien dan de Graef ons geen bystant en doet/
Soo loopt ons rust gevaer/ en Paciecos bloet
Rockt hen tot meerder quaet/ door dien syn stam en daden
By hen in achtingh zijn/ Daerom soo soud ick raden
Dat men hem leven liet tot Lumi ons versterckt/
Want by aldien de Speck/ na ons verderven werckt/
Eer ons ontset geschiet/ soo salmen hen ontbieden
Dat by aldien sy niet van onse Vesten vlieden/
Wy met de wreetste doot/ van yemant opt bedacht
Hem sullen dooden: maer verschoven sy hen macht/
En laten ons in vree/ soo salmen hen/ hem geven/
't Is sonder twijffel/ of sy sullen om syn leven
Veel doen: Dewijl syn staet hen tot syn eeringh troont/
Dan sent de Graef ons hulp/ soo dient hy niet verschoont.
Dit is mijn oordeel/ niet om u een wet te stellen/
Ghy doet u sin: ick soeck u voorslagh niet te vellen/
Maer seg slechts wat mijn dunckt/ wat dat 'er dient gedaen
Te werden/ om meer leet en klagen te ontgaen.

Reynhert. Mijn heer/ mijn dunckt ghy raet tot yets/ gevest op reden/
't Is altijt vroegh genoegh op 't wreeck-toneel te treden/
Meer suchten om dat sy te haestigh waren met
Hen wraeck te koelen/ dan 'er doen om het belet
Van hen vertoorentheyt.

Ian v. k. De haest kan onheyl brouwen/
Daer de verdraeghsaemheyt dat ongeval kan schouwen.

Vryhert uyt.

Vryhert. Mijn Heeren/ na u last/ heb' ick mijn reys belept.

Koenraet. Zijt welgekomen/ gaf den Graef u goet bescheyt?

Vryhert. Gewenst/ want soo haest als ick hem te vooren leyde/
Dat wy de Spaense Pest ons Stadts beset ontseyde/

Om

Om ons te setten inde handen vande Prins/
Soo seyd hy/ sulcke daat/ en kunnen wy geensins
Verachten/ want het streckt seer grootlijcx tot ons voordeel/
En na dat hy daer op gehoort had' yders oordeel/
Soo gaf hy last aen ses vaendelen/ om tersiont
Te trecken na ons Stadt: Soo haest en had' syn mont
De last niet uytgeseght/ of de gepreste/ namen
Hen affschept vanden Briel/ en met mijn herwaerts quamen.
Ick ben voor uyt getreen/ op dat ghy contschap kryght
Van 't nakende behulp. Eelh. Wiens hert nu niet en stijght
Na 't eeuwigh heyligh koor/ om God voor syn weldaden
Te dancken/ die is waert datmen hem sal versmaden/
Ja bannen: want het geen dat ons als nu geschiet/
Komt ons van bovenen; maer vande menschen niet.

Heerema. De Burgerij die gaet met vreughde hen ontfangen/
Dewijl sy sien een eynd van 't hertelyck verlangen.

IanAllem. Kom gaen wy vrolijck heen/ ons vreese heeft geen ent/
't Voorspoocksel van ons rust komt op ons aengerent.

Eelhert. Wy sullen by de Poort op hen inkomen wachten.

Ian v. k. Geluckigh is de staet/ wiens Heeren niet en trachten
Dan na de vrye vreed'. Vredenr. Dat is seer wel gedaen.

Tijngsieck 't Sa buldert met 't geschut/ en laet de trommels slaen
Tot teken/ dat hen komst ons wellekom sal wesen.

Stout. Met Godes hulpe/ wy nu voor geen Spanjaerts vresen.

Binnen.

Binnen wert geschooten, de trommels geslagen, en geroepen Vive la Geus.

Pacieco inde Gevanckenis.

Paciëco. De Stadt is vol geraes/ de blijtschap schijnt ten top/
Men singt en springt/ en schreeuwt/ alleens of Bacchus sop
Hen sinnen had beset: van waer mach hen dit komen?
Het moet yet sonders zijn dat hen heeft ingenomen/
't Sy dat sy op een nieuw ons macht versloegen/ of
Dat Lumi hen versterckt/ ha! had mijn lust verlof
Hoe soud' die grasen/ door de herten van de Zeeuwen/
En doen 'er van verdriet/ als nu van vreughde schreeuwen.

Talbout, Koenraet, Eelhert, Reynhert, Heereman, Iohan van Kuyck, Ian Alleman, Vryhert, Vredenrijk, Tijngsieck, Stout.

Talbout, Wy hadden nergens heul/ en dwaelden op de Zee/
Als hoopeloose van te vinden een goe ree.

Soo quamen wy in't lest ons ancker uyt te werpen
Recht voor den Briel: doen gingh het op een sinnen scherpen/
Om yet te dencken dat ons voordeel konde doen.
Maer 't was al vruchteloos/ men kond' ons doot niet hoen/
Na veel 'er oordeel: dan de Graef van Lumi seyde/
De hoop van goede kans/ opt moedigheyt bereyde/
Wy zijn nu op ons laeghst'/ ons sterfdagh is op hant/
Een yeder is ons schuw'/ en drijft ons uyt sijn lant/
Ons staet voor oogen om ellendighlijck te sterven/
'tEn zy ons moedigheyt ons beter doet verwerven/
Als mannen maeckt u hert/ en vaert eens na de wal/
Om te besien wat God ons daer verleenen sal.
Stracx was een yeder reed'/ de nacht begon te vallen/
Wy seylden met ons Vloot dicht aende Brielse wallen/
Met opset/ om 't getal der Schepen dat 'er lach/
t' Onswaerts te trecken/ want wy sonder tegenslach/
Dat konde doen/ gelyck de overwinst vertoonde:
Maer God/ 'k en weet waer door/ ons tot yet anders troonde/
Dat was/ dat wy de Stadt aenvielen/ die wy licht
Verwonnen sonder schaed'/ vermits sy niet te dicht
Bevest was/ en oock om ons komst hen soo verbaerde/
Dat yder een 't ontliep/ en meer sigh selfs bewaerde/
Dan datse ons aenval beletten/ want de schrick
Die was soo groot in hen/ dat in een oogen blick/
't Oranje vaendel streefd' van d'hoogh gestompte tooren.
O had' je doen gesien/ hoe d'herten/ die te voren
Als moedeloos en mat/ door des vervolgers swaert/
Godt baden om de doot/ hen na hen oude aert
Verheughden om de winst/ die wy soo licht verkregen/
En danckten 't eeuwigh licht/ voor d'onverwachte segen.
Als yder was vernoeght/ en 't buyten wiert belet/
Niet door een strengh gebodt/ maer door des redens wet.
Doen wiert de Raet vergaert/ om overlegh te maken
Wat dat het beste was om uyt den druck te raken/
't Zy om ons overwinst te houden voor ons vest/
Of die te maken tot een uyl en kraye nest.
Eerst was de raet gesplist: maer eyndlijck eensinnigh/
In dat men blyven soud': want schoon den vyant vinnigh
En machtigh op ons valt/ soo lyen wy geen last/
('t En zy dat hy te land en water ons verrast)
Vermits ons Vloot leyt reed'/ en vaerdigh om te varen/
Soo haest als wy 't aen 't lant niet langer kunnen klaren/
Dan God die 't alles weet/ weet ons gemoet en hert/
En dat ons al 't verdriet/ om hem beschoren wart/

Want

Want om dat wy ſijn Woort meer achten dan de wetten
Die d'Antichriſt/ om gelt te winnen/in gingh ſetten/
Soo haet men ons ter doot: maer God bepleyt ons ſaeck/
En het vergoten bloet roept ſtaegh aen hem om wraeck/
Daerom ons manheyt ſtijght/en beurt het hooft na boven/
Om te beſtrijden die Gods heerlijckheyt berooven.
De tydingh van u daet was ons ſoo aengenaem
Als nu ons byſtant is/ de ſchaterende faam
Sal dit Romeynſe ſtuck de werelt overdragen/
Gelijck ſy Romen deed'/doen ſy de looſe lagen
Der Koningen bevrijd'/ waerom ſy die verdreef/
En haer in het getal der vrye Steden ſchreef.
enraet, 't Gewiſſens drang ons walgd'en 't Spanjens prachtig levē
Heeft ons de gront geleyt/ en nechtigh aengedreven/
Om 't onverdraeghlijck juck te werpen in den dreck/
En Albas bloedigh ſwaert te weeren van de neck:
Te meer/ wy ſagen dat u aenſlagh wel geluckte/
Mits ghy een goede Peerl van 's Koninghs Kroone ruckte.
bout, En ghy noch grooter plock op Phlips verderven haelt/
Vermids de mont der Scheld'/ waer op Antwerpen praelt/
Nu als geſlooten is/ſoo ghy 'er wilt op paſſen.
nert, Sy kunnen met 'er komſt ons bootſluy niet verraſſen/
Want haer Zee-lievigh hert is altijt opter vaert/
En ſien al wat de Scheld'/ of wy de Zee ons baert.
bout, Soo doen wy op de Maes/ die wy ſoo vaſt beſluyten
Dat niemant ons ontſlipt/ van binnen of van buyten.
Allem, Wy zijn nu buyten ſorgh/beſluyt nu in het kort
De Don ſijn doot/aleer hy ons ontſtolen wort/
Want onder ons zijn noch verbitterde Papiſten/
Die ſtadigh beſigh zijn in't ſmeen van ſulcke liſten/
Waer door ſy deſe Stadt weer krijgen aen de kant/
Van hem/ die wy alſnu verklaren voor vyant.
erem. 't Is ſeker datter veel/alhoewel dat ſy ſwijgen/
Soo Rooms zijn dat ſy noyt vernoegingh ſullen krijgen
Aen ons regeeringh: maer wen ſy een open ſien/
Hen aert vertoonen:dan wy moeten alles vlien/
Wat hen de breydel looſt/ en ſoo voorſichtigh ſtueren/
Dat ons regeeringh nu en eeuwighlijck ſal dueren/
bout, Van wat Don ſprack deeſ' vrunt? Reynh. Van Pacieco/die
Van hen gevangen is. Talb. Mijn dunckt ick in'er ſie
Begeerte om ſijn doot in aller ijl te haeſte/ (ſte
Waer uyt ontſtaet hen haet? Reyn. Mijn heer/'t is eē der quaet-
Tyrannen/ die de Duc met hem uyt Spanje bracht/
By ons ſoo ſeer gehaet/als van ſijn volck geacht/

Hy quam tot ons verderf/ maer 't rat begon te drepen/
Hy meende in deef' Stadt syn Wolleven te weyen/
En juyst verkeerd' de kans/ want wy behielden 't velt/
En hebben hem vast in 't vangenhuys gestelt.
Een van ons Burgers meend' een buyt by hem te vinden/
Waerom dat hy hem dwongh syn kleeren te ontbinden/
Hy vond' niet dat hy socht/ maer wel een Cedel/ daer
In aengetekent was/ wie dat de Moordenaer
Vermoorden woud'/ van 't puyck der Nederlantse Adel/
En setten hem daer door te vaster in den Sadel.
Wat dunckt u/ is soo een niet waerdigh datmen hem
Syn eygen oordeel gunt? Talb. Ick geef u eysch mijn stem
Maer eer ghy hem ontsielt/ begeer ick hem te spreken/
Om sien/ of ick in hem bevind' al de gebreken/
Waer mee ghy seght/ dat hy te kennigh is belaen.

Vredent. Syn wreetheyt sult ghy uyt syn reden wel verstaen/
Want schoon of onse drangh hem op het vinnighst perste/
Hy bleef noch heerschend/ en staegh op syn tanden knerste/
En swoer dat door ons doent' ons leet voor handen quam.

Tijngsieck Syn wesen toont dat hy syn levens aenvangh nam
Wt Albas wreet geslacht. Stour. Hy is wie 't ooc mach wesen/
Wy maken dat men hem voortaen geen meer sal vreesen.

Reynhert. Laet ons ter maeltijt gaen/ dewyl 't de tyt gedooght/
En dat de Son al is op 't topje van syn hooght'/
Een teken dat de dagh is aen het overwicken.

Ian Alle. Wy sullen voor het volck bequame plaets beschicken.

Koenraet. Doet soo/ maer siet wel toe dat yeder recht geschiet.

Vryhert. Wy doen getrouwelijck al 't gene ghy gebiet.

Binnen.

Theodoor, Gijsbert, Geerbert.

Theodoor Indien ick mijn by u niet hadde schuyl gehouden/
Soo waer ick met de rest verjaeght geweest. Gijsb. Sy souden
U noch niet beter doen soo ghy quaemt aen den dagh.

Theodoor O akelycke tijt in plaetse van ontsagh/
Soo moet ick nu ontsien/ en als een Roover schuylen.

Geerbert. De meeste swaerte komt op de vermaertste suylen/
En 't Goddelijcke lijt meer last dan 's werelts: want
De Duyvel van altoos geweest is een vyant
Van 't Goddelijcke licht. Theo. Dat 's waer: dan vrome sielen
Sien met geen vrolijckheyt Gods kerreke vernielen/
Ick roepe om de doot/ nu 't Achironse stoet
Wt dees vermaerde Stadt de rechte leere doet/

En

En de Calvinse Sect in't openbaer doet drayen.
Gysbert. Soo niet/ u gulde tong is noodigh om te laven
Met Goddelijcke troost/ de herten die noch zijn
Begeerigh na de daet/ en haters van de schijn/
Want schoon de Geusen hen tot opperhoofden maken/
En tegens 't Rooms geloof soo seer aen 't woeden raken/
Dat niemant met 'er weet de Paus moet houden voor
Der kercken Herder/ soo zijn nochtans vele door
De liefde tot de eer der onvervalschte waerheyt/
Verschuylend' onder 't rot/ en haters van de klaerheyt/
En veynsen hen mee Geus/ om dat het loos gespoock
(Dat komt en gaet/ gelijck een dicke damp of roock)
Hen niet verstoot/ en neemt de nootdruft van 'er leven/
Daerom stelt u gerust/ en wilt ons niet begeven/
Hen moedwil sal wel haest het rechte loon ontfaen.
Geerh. Als hen het onheyl raeckt sal 't ons niet wel vergaen/
Want wen de Spanjaert komt dees vesting weer te krijgen/
Sal hy wie dat hy vint aen 't moort Juweel op rijgen.
Al roeptmen wy zijn Paaps/ dat vordert geen verschoon/
Hen antwoort wert/ ghy hebt de Koninckrijcke kroon
Vernedert/ daerom moet ghy met de Ketters lijen.
Theodoor Ick sal ons/ en al die voor 't Rooms geloove strijen/
Wel hoeden voor de doot/ of 't minste ongeval/
Want nimmer mijn gemoet of neygingh rusten sal
In 't wercken om de stoel hier binnen weer te stellen/
En in de plaetse van de Geusen en rebellen/
Te hebben tot gewelt en heerschers van dees Stadt/
Het Ed'le Spaense bloet/ en lievers van de Schat
Der ware Kercke Gods: daerom wilt eens vergaren
Al die ghy weet dat noch in Petri Scheepken varen.
En wenschen dat de Geus met alles dat hem raeckt/
Voor eeuwigh in de gloet der helsche barningh blaeckt/
Om dan gelijcker hant een middel te beramen/
Waer door dat wy die/ die ons onse vryheyt namen/
Vernielen/ en veel meer hen laden op de neck/
Als sy ons nu doen. Gijsb. By ons vint ghy geen gebreck
Van yver tot het geen dat voordeel kan bewercken/
Gelijck ghy 't aller tijt uyt ons gedoent sult mercken/
Want voor de ware kerck strijd' ick tot in der dood/
Ooghschijnlijck in voorspoet/ en steelwijs in de noot.
Geerh. Eer ick mijn soo verloop/ dat ick in mijn gedachten
Sal na de ondergangh der Roomse Setel trachten/
Soo siet men dat de Son de dageraet verrast/
En dat op d'Alpes kruyn de groene klaver wast.

Ick

Ick veyns mijn Geus te zijn/maer Godt weet dat mijn sinnen
Geen and're leere/ dan de Roomsche Leer beminnen.

Theod. Veynst u soo geus te zijn als yemant in den hoop/
Schelt vry op ons geloof/ als of je datter loop
Wilde verdrucken: op dat niemant sal vermoeden/
Dat ghy yet anders in u gedachten kunt voeden/
Te meer/om ghy alsoo meught t'aller tijt verstaen/
Wat dat 'er inde raet wert tegens ons gedaen.

Gysbert. Dat is heel licht te doen/vermits sy ons vertrouwen/
En voor hen mede-maets en vaste leden houwen.
Maer Paciecos draet die loopt seer ras te niet/
En sijn verslaeuwde ziel de doot voor oogen siet.
Ick heb terstont gehoort van yemant die 't wel wiste/
Doch niet en weet dat ick het houw met de Papisten/
Dat morgen eer de Son betreet sijn hooghste trap/
De Ridder hangen sal/ O bloem der Ridderschap/
En glory van Toleed'/beloont men soo u deden
Voor uwe Vorst gedaen? ick bid u helpt mijn raden/
Hoe datmen dese Helt uyt het gevaer verlost.
Ick ben 'er toegesint/het kost oock wat het kost.

Geerh. Ick wens sijn vryheyt: maer wat raet om hem te lossen?

Theodoor De leeuw boogh altijt door de list der loose Vossen
Een breyn vol vonden kan wat ongemeens bestaen/
En door een vreemde treck geluckigh voort doen gaen/
Veel saken van belang/en na 't gemeene oordeel/
Ondoenlijck/heb ick wel/ en tot mijn meesters voordeel
Ge-uyt/ maer noyt en had ick swaerder by de hant/
Dan dese/ want de haet van onse doot vyant/
Verdoorent al de paen die tot sijn troost gedyen/
Dan echter om de Don voor 't sterven te bevryen/
Soo sal ick in de stilt in mijn breyns kamer treen/
En sien wat dat ick daer kan tot sijn voordeel smeen.
Vergaert ghy (als geseyt) ons vrunden tegens tienen
By een/om sien of sy ons ergens kunnen dienen.

Gijsbert. God en sijn heyl'gen u verstercken/en u geest
Begieten met een raet/waer door des Adels keest
Op vrye voeten raeckt. Theod. Ick ga dan in mijn kamer/
En klop aen 's hemels deur/met der gebeden hamer/
Om uyt het Cabinet der Goddelycke raet/
Yets te verwerven/dat de brave Ridder baet.

Geerh. Gaet waerde Vader gaet/terwijl wy uwe Schapen
(Gelijck ghy hebt geboon) hier by malkander schrapen. Binnen.

't Vijf-

Vijfde Bedrijf.

Talbout alleen.

Die luck op lucken hoopt/en rijst gelijck de Son/
En echter al sijn doent op eygen macht begon/
En dreef onwetende (moetwillens/of naer 't aerde
Der heydenen) hoe God (die niemant noyt en baerde/
Maer door sich selve van de eeuw' der eeuwen af
Sijn wesen had) al 't heyl dat hem ontmoete/gaf/
Die rijst tot swaerder val/want die Gods hulp versaken/
En door een hooge moet hen selve sterrick maken/
Die komen noyt tot stant/ maer naken staegh den val/
Die eer de hooge als de lage raken sal/
Door dien de hooghmoet met de staet begint te groeyen/
En daer de hooghmoet is en kan Gods vrees niet bloeyen/
En sonder die/besit de quade wil het recht/
Waer door 't beginsel van 't verderf wert aengehecht.
De spaense Coningh op de reyne leer verbeten/
Heeft sijn besworen plicht Godschendelijck vergeten/
En door de hooghmoet steunt hy op sijn groot gesagh/
Alleens of sijn gebiedt de Godheyt dwingen magh.
O qua inbeelding'/ en te verre selfs vergeting/
Die was, die is, die blijft; bereyt alreets een keting/
Waer aen u boose ziel gekerckekert sal staen/
Die eeuwigh inde gloet van 't Phlegiton sal braen.
Wat baet het werelts/ wen men eeuwighlijck moet lyen?
Wat vordert het gebien van groote Landeryen?
Alsmen na weynigh tijts moet leven in de schoot
Van die/die altijt doot/en nimmermeer en doot.

Ielis en Don Paciêco geketent aen handen en voeten uyt.

Ielis. Mijn heer/ hier is het Speck dat onse Katten namen/
Ter eeren van de Prins/ om Spanje te beschamen.

Pacie. Hoe wel mijn staet vereyscht te bidden/soo en kan
Ick evenwel myn hert daer niet toe dwingen: span
Mijn vry in wreeder klem/of doot mijn oock op heden/
Ick vorder geen genaed'/ door tranen of gebeden/
Mijn oogen zijn gewent om 't wreetste wreet te sien/
Mijn hert te heerschend' en te jachtigh na 't gebien/
Om van een hoop die 't recht der Koningen verswacken/
Genaed' te pracchen/ neen: ick laet veel liever hacken

Aen flenters dit geraemt/dan dat ick voor 'er kniel/
De romp is in 'er wacht/maer mijn doorluchte siel
Huys-vest in hooger hant/ wat zijt ghy voor een rekel?
Talbout. Geen rekel/gelijck ghy/maer een gesonden sekel/
Om 't Spaense onkruyt uyt de Nederlantse thuyn
Te royen. Pacie. Snode siel bevecht ghy mee de kruyn
Van Gods gesalfde? Talb. Neen/ick soeck de macht te dempen
Van hem/die niet en soeckt dan om het recht te schrempen/
En die van Pluto selfs/ de kroon en Scepter kreegh/
Ick weet niet wat gespoock in uwe hersens steegh/
Dat ghy/ gevangen noch derft tegens ons uytvaren/
Als of wy 't snootste volck der gantsche werelt waren.
Pacieco. Dat zijt ghy/en u doent wert u na eysch beloont/
Hoopt na geen soen/want ghy te schendigh hebt gehoont
De Majesteyt van hem/die waerdigh is te eeren
Voor 's werelts opper-heer. Talb. Die meerder derf begeeren
Dan God hem gunde/brenght sich selve inde ly/
En krijght een naeckte huyt voor 's werelts Monarchy.
Wilt ghy wel doen/ soo valt de Rechters voor de voeten/
En bidt dat sy uw' straf gelieven te versoeten/
Misschien verkrijgt ghy heul. Pacie. Eer ick mijn so verlaegh/
Verstreckt de hel tot troost/de Hemel tot een plaegh.
Talbout. V stug en wrevelheyt sal u tot nadeel strecken.
Paciêco. Het is geen nadeel/dat de eer bevrijt voor vlecken.
Talbout De doot sal 't loon zijn van u ondeught en gewelt.
Pacieco. Neen/ een ken-teken van mijn manheyt/die sigh stelt
Tot aen het eynde/ tot verdedeging van Spanje/
Stoft ghy vry op u Prins/ de ballingh van Oranje/
En heft hem tot de lucht gelijck een Sciepion/
Die eertijts het gesach van Spanje knicken kon/
En buygen na de wil van 't werelt prachtigh Romen.
Noyt is de schijn/ hoe schoon/ tot waerdigheyt gekomen/
Wat wilt ghy tegens hem/die 't swaert heeft in de hant/
En even als een Leeuw van heete tooren brant/
Om een onnoosel Schaep sijn praye soeckt te mind'ren.
Talbout. V opgeblasentheyt en sal ons niet verhind'ren
In ons voornemen/ maer u doot verhaesten: wat
Meent ghy(O bloethont)dat wy 't ongestadigh rat
Niet kennen? of ons macht in 's menschen buysten sluyten?
Neen/neen/wy weten hoe des werelts weelden stuyten/
Wanneer de hooverdy de Tyrannije teelt/
Die nu en immermeer de Godtheyt heeft verveelt/
En dat Gods stercke hant de kleene kan doen rijsen/
Soo lange als sy hem gehoorsaemheyt bewysen/

Dies

Dies vreesen wy niet voor des Coninghs wreede stoet/
Dat stadigh na de val van syne setel wroet/
Alhoewel hy en sy op and're bakens oogen/
Daer zijn wel grooter door de selve gangh bedrogen.

Paciêco. Het hoofdigh misverstant is veel 'er volcken scha/
En dult geen waerheyt voor en aleer 't is te spa.
Maer woelt en solt soo langh tot dat de swaerden blincken/
En dat een stale wet hen koppigheyt doet sincken.
Ghy met die sieckt besmet/verwacht geen troost noch huel/
Maer wel een wreede doot/ door een ontmenste buel/
Dewijle u gedoen u oordeel selfs gaet geven.

Talbout. Gelijck ghy ons afbeelt/ was/ en is noch u leven/
Daerom genaeckt u 't geen ghy seght dat ons genaeckt/
Uw' Vonnis is gevelt/dies u vry vaerdigh maeckt/
Om morgen eer de Son het Suyen sal bestralen/
Te sterven. Pacie. Ha! mocht ick u kop tot kaf vermalen
Eer dat ick heene reys/soo schiep ick noch vermaeck.

Talbout. Ghy komt niet tot het wit van u vervloeckte wraeck/
Gaet brenght hem weer daer hy te vooren heeft geseten/
Eer hy een dagh verout/is 't snorcken hem vergeten.

Binnen.

Koenraet, Eelhart, Reynhert, Heereman, Iohan van Kuyck, Talbout, Ian Alleman, Vredenrijck, Tijngsieck, Vryhert.

Koenraet. Dewijle hy niet dan op ons Regeeringh schelt/
En al te nechtigh na de Spaensche Koningh helt/
Soo kanmen niet verby (na recht en redens wetten)
Om hem te dooden: want die 'm niet ontsiet te setten
Tegens 't gesagh van die/ die hem met reden prangt/
Door 't swaert of door de strop/sijn rechte loon ontfangt.

Eelhert. Sijn stoutheyt gaf men toe/had' hy geen qua'er bedreven/
Maer mits hy oorsaeck was dat veel 'er vredigh leven
Ontrust wierd' en de doot door tyrannije/ vrat
Veel herten noyt vervreemt van 't Pausselijcke pat/
Waer door sijn wreetheyt sprack en riep/wie is 'er veylig?
Nadien ick niet ontsien/selfs die de Roomse heylig/
Aenbidden? So is 't recht/datmen hem brengt ter doot.

Reynhert. Die de onnoselheyt staegh voorden boesem stoot/
De eendragt twistig maeckt: het recht voor dwang/doet schup(len/
Ende Godts-dienstigheyt jaeghtin bedompte kuylen/

 Ver-

Verdient een straffe doot/ en werstse oock in 't lest/
Want aen het eynd' van 't quaet de straffe is gevest/
Heerema. 't Begintsel van het quaet en goddeloose saken/
Is aengenaem en soet/en doet de sinnen jaken
Na meerderingh van 't geen hen eyndelijck verlackt/
En de gedwongen ziel in Plutos handen smackt.
Jan v. K. De Spanjaert doet geen sond/ maer sal den Hemel erven/
Door dat hy Nederlant sal in de gront verderven/
Vermits wy ketters zijn/ die noch en sien op God
Noch op ons wettigh Vorst: Het Paussel ijck gebodt
(Dat men sonder verlies der sielen niet mach kreucken)
Wy met Calvini les aen kaf en mortels beucken/
Daerom den Tyber God hem moedight tot de wraeck/
En geeft sijn liefste soon de last van dese saeck/
Die yvert voor het recht en de eere van syn Vader/
De gloor der Christenheyt/ en aller sonden lader/
En valt ons op den hals met sulcken vasten moet/
Van dat hy met ons doot de Godtheyt dienst aendoet/
Dat hy/ en die door hem ons ondergangh bewercken/
Gelooven dat hen God die saeck soo sal aenmercken/
Dat hy hen daerom met sijn vrede sal versien.
Siet vrunden/ dit is 't wit van dese wreede lien/
't Heyloose Paaps gedrach stelt het vergif der sonden
In 't storten van ons bloet/in 't maken van ons wonden/
In 't steuren vande Leer die op de waerheyt steunt/
(Waer mee de boesse Paus slechts guychel-speelt en deunt)
En in de onderdruck van onse vrye landen.
Van God/die d'hoon verdriet/doet ons den wolleff tanden/
Stantvastigh ons gemoen/en vest een yeders vuyst (gruyst/
Aen 't wraeck-swaert van de Speck/van't Neerlants bloet be-
Te laten proeven/ hoe verdruckte herten woeden/
Wanneer sy kans sien/om 'er schade te verhoeden.
Dies tot een teken van ons yver/ hanght den Don/
Onaengesien sijn staet: De spaense Coningh kon
Montigni(nopt besmet met dat de doot verdiende)
Wel dooden tegens danck van sijn bemintse vriende/
Wat keert ons dan/om dese Spaense hont te doon?
Vaert voort/hy is gedoemt van't opperhooft der goon/
Mits hy met al sijn doent/na diens onteering trachten.
Talbout. Men kent de boomen aen de bladen en de drachten
Der vruchten: even oock soo kentmen mee den mensch
Aen d'handel die hy drijft/de quade went sijn wensch
Niet na yet goets/maer al na jammerlijcke dingen/
Die eynd'lijck met 'er slaef in Cerbrus kaken springen.

De

Oo gaerde ſtelt ſich aen na winningh van het goet
Dat hier geruſtheyt geeft/en eeuwigh leven doet/
Jck heb de Don beſocht/en heb hem ſoo bevonden
Als ghy mijn ſeyde: al ſijn woorden waren wonden.
Voor onſe vrije ſtaet/hy ſwoer/waer hy geſlaeckt/
Vyt u gevanckenis/en vry en vranck geraeckt/
Van onſe kluyſters/ſoo woud' hy ons ſoo beſoerken/
Dat wy de hoon (aen hem gedaen) ſoude vervloecken.

Ian Allem. Ter galge met dien Fielt/eer hy ons noch ontſnapt/
Daer wort noch ſmockel bier in deſe ſtadt getapt.
Dat is geſeyt/daer ſyn in't heymelijck noch menſchen/
Die na de qualijck vaert van onſe vryheyt wenſchen/
Vermits der Papen leer/hen altewel behaeght/
Dit ſpoockſel/dat ſyn giſt in gulden glaeſen draeght/
Sal veel doen/om den Don in vryigheyt te voeren/
En dan/om onſe ſtaet/met liſten te beloeren.

Koenraet. Een goede opſicht/hout de quade inde bant/

Ian Allem. Men ſiet wat uytterlyck/maer niet wat innigh brant. (nen/

Koenraet. De vlam moet buytens dacks/ſal hy't gebuyrs huys ſchen=

Jan Allem. Dan is het vaeck te laet/om 't onheyl af te wennen.

Koenraet. De eerſte glinſter wert wel lichtelijck verſmoort/

Ian Allem. En wertſe niet geſien/ſoo ſlaetſe vligh voort.

Koenraet. Een waecker wakers oog' ſal over al opletten/

Ian Allem. En of die/door de vaeck/hem tot de ſlaep ging ſetten?

Koenraet. Een die voor 't onheyl vreeſt geraeckt niet inde dut/

Jan Allem. Een bouwman/als die ſiet/de ſlordigheyt van 't ſchut
Dat aen ſijn acker is/om 't koren te bewaren
Voor d'oververval van't vee/ſalt gelt noch moeyte ſparen/
Om dat ſoo te verſien/dat hy geen ſchaden vreeſt/
Maer hout ſijn granen vry/voor 't aldervlughtſte beeſt.

Koenraet. V voorſtel heeft een ſin/die niet is te verwerpen/

Jan Allem. Jck wens/dat ghy daer na meught uwe ſinnen ſcherpen.

Koenraet. Wel dan/om de gemeent (na reden) te voldoen/
Soo ſtem ick/dat de Don/op morgen/voor den noen/
Sal ſterven door de ſtrop/in't aenſien van u allen.

Eelh. Rey. Heerm. Ons ſtemmen ſtaen aen u/dies moet het ons gevallen/
Gelijck het u belieft/en 't gaet oock na ons hert.

Ia. va. ku. Wat mijn belangt/mijn ſtem u op geoffert wert/

Talbout. Hy heeft de doot verdient/hy velt ſijn eygen oordeel. (deel/

Ian Allem. 'T verhaeſten van dit ſtuck geeft ons geen ſchad' maer voor=

Vredenr. Hy heeft altijt gehoopt/hoe ſeer hy ons ſag woen/
Dat wy ſijn groote ſtam geen hinder dorſten doen/
Maer nu ſal hem de ſtrop/wel anders doen gevoelen.

Vryhert. Veeltijts was ſoo het eynd' van die hen bloet brant koelen

Met het onnoosel bloet: Tijngh. De dwingh-landy versmelt/
Wen Godes rechterhant/sigh tot pertye stelt.

Binnen.

Gysbert, Geerhert.

Mijn hoop is hoopeloos/en 't eenemael aen 't dutten/
Wat hant vermagh nu/om ons stortinge te stutten?
Wy moeten aen een kant/dat sie ick. Dese stadt/
Verstreckt de Geusen tot een stercken storrem kadt/
Waer van men op de Paus/en Paussel ycke wetten/
Soo vonck geest/datmen die meent schielijck te verpletten.
De vorstelycke helt/op heden wert gebast/
't Welck beter het gedrogh/dan soo een Ridder past.

Geerh. Gedulddighept is goet/in saecken die soo loopen/
Als d'onse/want als 't quaet soo diep is in gekropen/
Dat het de reden matst/en 't recht de deure toont/
Dan wort d'onnoselhept noch heerlyckhept verschoont/
Al watt'er tegens kan 't/moet van hen handen sterven/
Dies laet ons pver/onse welvaert niet verderven/
Maer laet ons met de mont/ons houden in 't getal
Van hen/die door moetwil/bewercken Roomens val/
En in ons hert/hen doent/als achirons vervloecken/
En inde stillighept/ons zielens welvaert soecken/
Hen dulhept is een buy die selden langh aenhout.

Gijsbert. En nochtans lang genoegh/voor die sy onderdout/

Geerhert. Noyt quam een ongeval of 't raeckte d'een of d'ander/
Wat werelt kundigh hert/was immermeer soo schrander/
Dat het beweren kond' 't beslupt van Godes raet?

Gijsbert. De vromen storten/door de lievers van het quaet/

Geerh. Waerom? dan om dat Godt de lijders wil verhogen.

Gijsbert. Soo worden alle lijders/van Godt opgetogen?

Geerhert. Neen/geen meer als die om hem lijden vande quaen.

Gijsbert. Soo kan ons aerts verdriet/niet boven 't lichaem gaen?

Geerhert. Hoe seer de ketter woelt/hy raeckt niet aen ons zielen.

Gijsbert. Wie vreest hem dan? Laet hy het vleesche vry vernielen.
Wen hy de ziel niet raeckt. De don die stadigh brand'
Door pver liefd'/tot schut der paussel ycke schand':)
Verwacht dan mee een plaets in d'eeuwig heylig' hemel.

Geerhert. Soo doet hy. Gijsb. Wormen aes u averechts gewemel/
Vermindert noch u min/het vlees/dat noyt besting/
Maer als het wasch voor 't vuer ofte sonne schijn/verging/
En smolt en stroom d'er heen/of 't nimmer leven voede/
V ziele overvalt/en ruckt die uyt de hoede

Van

Van d'aller sielen aerts/en steltse inde macht
Van die/die na sijn val/noyt heylsaems heeft gebracht/
Maer altijt besigh was/noch is/en voort sal wesen/
Om alle menschen tot sijn selschap te belesen/
Van hoe bedeckt hy gaet/of hoe versterckt hy komt/
En als een opper Heer/op macht en tekens bromt/
Soo sal den Mens/die 't kruys van Christi/tot een ancker
Van sijne siele heeft/niet vresen voor die kancker/
Dewijle dit gespoock/daer door is overheert.

Geerhert. Ghy kiest de rechte wegh/en ick heb' oock geleert/
Om eer mijn rif van lit tot lit te laten rucken/
Of lijden dat het wert gekapt aen duysent stucken/
Eer dat ick/met de Geus/met Roomens kercke spodt/
Of voor de ware/min een averechtse Godt.

Gijsbert. Oogschijnlijck/kan de Geus den Spaenjaert niet verdrijven.

Geerhert. De macht/moet evenstaaghs/de siel van 't heerschen blijven/
Een deel warsoeckigh volck/mach hier en daer/soo wat
Ontsteltnis maecken/en als openen en pat
Tot staets verandering/dan dat is niet met allen/
Sy moeten eyndelijck weer tot den Koninck vallen/
Want siet op bey'er macht/de eene sit verhooght/
Van daer de Sonne daelt/tot daer hy weder hooght/
En d'ander/heeft noch naem/noch lant/noch gelt/noch knechtẽ/
Waer mee/wil dan den bloet/de Spaense kroon bevechten?

Gijsbert. Hy steunt op yet/dat Godt/van eeuwigheyt verstiet.
Dat 's op Calvini leer/die hy aen 't bloeyen siet/
In veel'er herten/door de tongen vande prekers/
Die men/met reden noemt/Godts heerlijckheyts versteekers/
En hoopt/dat diens vergift/so veel bewercken sal/
Dat nederlant/bestaet te yv'ren na den val
Des Paus-doms: even als dees' stadt al heeft begonnen.

Geerhert. Wanneer heeft yemant/met onreed'lijckheyt gewonnen
Een stijf gestaefde stoel/ick segh van nimmermeer/
Want inde winning raeckt sijn heerlijckheyt om veer.

Gijsbert. Oock komt de ketterp/wel tot so hooge dingen/
Dat hy van d'eene eeuw'/tot d' aer/kan over brengen/
Sijn heerschende gewelt/de lose arabier/
Een eenig man/heel kleen van afkomst/bracht een vier/
Aen 't branden/dat de stadt der Christenheyt soo blaeckte/
Dat sy/daer door/by na/geheel ter neder raeckte/
En noch senght ons/diens gloet/schoon/datmen na de dagh/
Van sijn geboorte/haest thien eeuwen tellen magh/
Daerom en weetmen niet/hoe langh de plaeg sal dueren/
Die Godt ons/om ons quaet/gaet op de necken stueren.

Van

Dan niet te min/de hoop verstreckt ons wat tot troost/
Want wen/in syn begin/de Son te hitsigh roost/
Soo hoopt men op den dag/oft immers voor diens eynde
Een koele regen. Geerh. Dat wy onse herten reynde
Van alle overmoet/wy Wierven beter tyt/
Het is ons quade aert/die dese wonden byt/
Wy leven meer na 't vlees/dan na Godts wijse wetten/
Dies syn gerechticheyt sigh yver tot versetten
Van onse oude gang/en dreyght ons met de doot/
Soo wy/niet vallen inde Goddelycke schoot/
En oop'nen ons gemoen/en om vergisnis smeken.

Ian Alleman uyt.

Gijsbert. Jan alleman ons naeckt/laet ons/ons reden breken.
Geerhert. Dat 's recht: Ja wel gebuir de Spaense hont schiet recht/
Die veel meer bloets vergoot/in vreed' dan in't gevecht/
Hy had' opt meerder lust/een schaep op stal te kelen/
En als een roover/met diens bickelen te spelen.
Als om een wrede Wolf te quetsen in het velt/
Op dat door diens verderf/syn manheyt wierd' vermelt.
Jan Allem. Gebuiren goeden dag/en hebt ghy niet vernomen/
Dat Pacieco uyt het vangenhuys sal komen?
Gijsbert. Ja/maer die uyt komst' sal hem al wat duirtjes staen/
Ian Allem. Dat 's seker/dan hy sal loon na syn wirck ontfaen.
Geerhert. Ick wed'/dat hy dat loon/wel liever soud verschencken/
Jan Allem. Ick hebt hem niet gevraeght/nochtans kan ick't wel dencken.
Gijsbert. Die met de quade rot/en vande goede vlught/
Altijt syn leven ent/met droefheyt en gesucht.
Jan Allem. Ick wilde dat syn Oom/en al die hem aenkleven/
Benevens dese Don/het lang vervloeckte leven
Verlaten souden/door een Beul/eermen dees' dagh/
Door des Sons ondergang/voor avont reeck'nen magh.
Gijsbert. Ach! hadden wy dat luck. Ia. Alle. Het onsien kan geschiedē/
Komt gaen wy na de marckt. Geer. Ick moet voor eerst gebiedē/
Aen ymant in mijn huys/dat die op alles let.
Gijsbert. Ick mee. Jan Allem. Ick ga voor uyt/en mijn ter neder set/
Daer ick gemackelyck/de saecke kan beschouwen/
Ick meen/dat hy niet al te wel sal willen trouwen
Met Juffrouw sijn/dan of hy hem wat ruygh op maeckt/
Dat is al niet / syn keers is inde pijp geraeckt/
En eer die weer vergroot/sal 't water vuerig branden/
En een onnosel Lam/den Fellen Wollef tanden. Binnen.

Koen-

Koenraet, Eelbert, Reynhert, Heereman: Iohan van Kuyck, Talbout, Ian Alleman, Vredenrÿck, Vryhert, Tÿngſieck Stout, Gÿſbert, Geerhert, Fobert, Iorden Paciêco. De Beul, en meer andere Burgers.

Koenraet. Bereyt u tot der doot/die ghy ſiet/dat u naeckt/
Pacieco Mijn naeckt? Ha! ſnoot gedroch/weet ghy wel wie ghy raeckt?
Eelbert. 't En waer die kennis/ſoo miſgingen wy ons klaerlijck/
Paciêco Ghy waent/dat ghy die hebt/ maer hebt ſe doch niet waerlijck.
Reynhert. Wy hebben ſoo veel blijck van u ontmenſchte aert
Dat wy/u deſe doot/wel dubbelt achten waert/
Heerema. Ghy hebt u niet ontſien d'onnooſ'len te verderven/
Wy maken dan geen ſond'/om u te laten ſterven/
Aen ſoo een dwars-hout/voort/klimt pligh na u graf/
En lijt voor u gedoent/de welverdiende ſtraft.
Paciêco. Soo deſe ketenen mijn/handen niet beletten/
Ick ſoud' mijn/met het ſtael/ſoo tot verweering ſetten/
Dat al dit boos geſpoock/ſoud' ſtuyven van der hant/
Gelijck het rulle ſtroo/voor een ontſteken brant/
Te ſterven als een dief/dat ſal ick niet gehengen/
O neen: ick wil veel eer/mijn bloet in 't heure mengen/
't Sa ſchimmen voor den dagh/en loſt mijn van deeſ' laſt/
En brenght mijn/mijn geweer/dat mijn veel beter paſt/
Dan deſe banden: ho! ontſiet ghy mijn te dienen/
Om dat u vorſt/dit volck ſijn hulpe wil verlienen?
Vermits dien de ketters leer/uyt agron is geteelt/
En van den duyvel tot een opperhooft erweelt/
Om/door diens valſheyt/Godt en Godts verkooren Kercke/
Te ſtooten over oor/en yverigh te wercke/
Na Romens ondergang: Soo neem ick dan gedult/
En ly/van dit geſpuys/de doot/doch ſonder ſchult/
Of onder deſe hoop/noch eenige menſche waren/
Die niet en Geuſen/dat alleenigh om 't bewaren
Van 't geen ſy in deeſ' Stadt beſitten/op die geen/
Verſoeck ick goet gehoor/van mijne laetſte reen.
Deeſ' Stadt/wiens volck/als dol/de Koninckliijcke rechten
Verbranden/en met woen het heylighdom bevechten/
Die ſal in 't kort/ door dwangh der Spaenjaerts/ ſijn verheert/
En/door de ed'le wraeck/ſoo werden om gekeert/
Datmenſe niet bekent/dan voor een plaets der uylen/
En vleremuyſen/die hen over dagh verſchuylen/

H En

En in de naarheyt met een ysselyck gekryt/
Hen hollen laten/ en sigh spreyen over wyt/
Om voedtsel: Dan sal 't swaert door vleesch en spieren grasen/
En met vermengelt bloet met breyn en bloetdorst asen/
En scheuren 't al van een wat nu vereenight leeft.
Maer ghy die noch u hert de Roomsche heyligh geeft/
Sult al dit leet ontgaen/ en elders vredigh woonen.

Koenraet. Godt/ die als heerscher sit op on-be-noemb're troonen/
Geschiet geen eer/ maer smaet/ door 't Roomse guychel werck/
En heeft in ons gevest syn rechte ware kerck/
De Speck en die hem styst/ mach na diens storting delven/
Maer noyt verwinnen/ want hy quetst altyt syn selven/
Die tegens God sich stelt/ u uur is haest vervult/
Valt voor hem op u knien/ en opent hem u schult/
En bidt hem om genaed'/ syn goetheyt staet noch open.

Paciêco. Ha rekel! dat myn glas by na is uytgelopen/
Dat is myn leet genoegh/ niet om ick voor de doot
Of eenige pynen vrees/ maer om dat ick u snoot
En schellemachtigh stuck na recht niet eerst mach straffen.

IanAllem. Ey! hoor die boose guyt noch tegens 't vonnis blaffen/

Eelhert. Leyt hem de ladder op/ en maeckt zyn leven kort.

De Beul klimt met hem opwaerts.

Paciêco. O Goon/ hoe wert op myn dus veel verdriet gestort?
Ick ben een Edelman/ laet myn het swaert verwerven.

Reynhert. Ons stemmen willen 't dus/ dies schickt u tot het sterven?

Paciêco. Vervloeckte Moordenaers/ ghy sult eer langh dit stuck
Beklagen/ nuts ghy sult vervallen in de druck/
En door het Spaense Swaert u rechte loon ontfangen.

Heerema. Tsa stoot hem van de leer/ en laet den schellem hangen.

De Beul stoot hem van de Ladder.

Fobbert. Dat komt louter op sen keel an/ 't geeft me wonder datse niet en breeckt/
Ay sie hoe recht dat hy sen bienen uytsteeckt.

Jorden. Hy mient dat hy de aerde noch wel sel raken.

Koenraet. Die hen door moordery tot heerschers willen maken/
Verdienen dus een doot.

Pacieco hangende, soo valt een goude Keting onder tot sijn Broeck uyt.

IanAllem. Daer valt yets uyt syn Broeck.

Het volck raeckt over hoop, in 't grijpen na de keten.

Stout. Vermoeyt u niet ick hebt. Fob. Wat is 't een ge-eeten koeck.
Stout. 'T is gout/ sie dese strop/ die wil ick oock wel dragen.
Eelhert. Het is syn keeten. lord. Ic geefje voor die kraeg alde kragen.
Die ick heb' mit ien moye rabat doos van ien kroon.
Stour. Door al myn moeyte/ kreegh ick noyt so rycken loon/
Talbout. Jongman geeft myn 't Juweel/ wanneer het is gewogen/
Op dat ghy/ inde koop/ van myn niet wort bedrogen/
Ick sal u de waerdy/ betalen met reet gelt.
Stout. Myn Heer ick doe u wil/ want ick ben niet gestelt/
Om sulcken gulde bant te dragen. Ian Alle. Ja soo Stoutje.
Ghy kreeght van Donnen leest/ een gulde schaepe boutje.
Vredenr. Het is gelijck men seyt/ de een zyn ongeluck
Is d'anders voorspoet/ en verlossingh uyt den druck.
Reynhert. Nu sal syn leven ons voortaen niet meer doen vreesen/
Hereman. Laet ons de eendracht met onbrekelijcke peesen
Gevangen houden/ en voor onse vryheyt staen
Soo nechtigh als tot noch de saeck is aengegaen.
d'Burgers. Wy vechten voor de Staet/ soo wy die nu besitten/
Tot aen ons eynde toe. Ian Allem. En breken de gebitten
Der Spanjaerts hier te land'/ soo veel men immers kan.
Ian v. K. Soo lang de gulde Son sal schynen/ salmen van
V kloeckheyt spreken/ en u da'en voor wonder houwen/
Teelt voort en wilt u werck tot meerder aensien bouwen/
En laet noch door de tijt/ of wat u tegen komt/
De onvervalschte leer niet werden uytgedomt/
Vermits ghy/ met die dient/ die eeuwighlijck sal blyven/
En oordeelt en beloont al 't wereltlijck bedryven.
Van nu af/ mach den Speck/ wel reeck'nen/ dat sijn macht/
Aen 't swacken is/ door yet/ dat hy staegh heeft veracht/
Oranje plant syn vaen/ en stelt hem tot 't vernielen/
Van die staagh yveren na d' ondergang der sielen/
Dus sackt de hooghmoet/ door een nederige geest/
Die syn vermogen met des hemels necter meest.
Vredenr. Wy houden hant aen 't stuck/ en stryden met Oranje/
Soo lang wy leven/ tot de Ondergangh van Spaenje.
Vryhert. Eer kaptmen myn aen kaf/ eer dat ick wederhuel/
Met de Maraensche pest/ of des gewissens buel.
Tijngseck Ick heb' genoeg geseyt/ dat ick de Speck sal haten/
Soo lang de goede Godt/ mijn 't leven toe sal laten.
Stout. Waer een ophaserd' loopt/ tot voordeel van ons staet/
Daer stel ick myn de tweed'/ niet om myn eygen baet/

Maer om 't gemeene best. Koen. Soo strengeltmen de banden/
Die door de list noch kracht van al onse vyanden/
Niet los baer zijn die Godt die ons/ ons vryheyt gaf/
Verstreckt noch voortaen tot ons rader/ macht en staf.

Binnen.

Rey van Burgers.

Sangh.

DE dwangh is van ons uytgestooten,
Mits wy de vryheyt willen pooten.
Wy zijn de Tyranny ontsnapt,
Het onrecht is van ons verbannen,
Gerechtigheyt gaet de vyerschaer spannen,
En t' aensiens senuwen af kapt.
't Maraens gespoocksel dat voor desen
Ons tot verschrickingh plagh te wesen,
Ontsien wy voortaen niet een sier,
Heur wreetheyt wy met wreetheyt loone,
Niet om ons wreetheyt te betoonen;
Maer tot uytblussing van het vyer,
Dat hen moetwil heeft aengesteken,
Om Neerlants krachten te verbreken.
Want als de Speck ons slagen voelt,
En siet dat hy ons niet kan dwingen,
Sal hy een soeter deuntje singen.
Wy hebben onse lust gekoelt
Met Paciëco op te hangen,
Die loon na wercken heeft ontfangen,
En hadde wy meer van die slagh,
Wy deden hen een eynd' verwerven,
Want anders niet als soo te sterven
Hen schult aen ons betalen mach.

Tegen-

Teghen-Sangh.

DIe onrecht doen, en quaet bedryven,
En altijt in die hand'lingh' blyven,
Die kunnen 't oordeel niet ontgaen,
De eene valt in deſer handen.
Die door een rechte gramſchap branden,
De ander als hy meent te ſtaen
Op vaſte gronden, vry van lagen,
Soo moeten hem veel ſwaerder plagen,
Als 't aerts gedoent beſchicken kan,
Want God vermach altijt te ſtraffen,
En loon na daden te verſchaffen,
En ſiet noch tijt noch plaetſe an.

Toe-ſangh.

LAet ons, ons ſelven niet veel ſtreelen,
Maer ſtellen ons gemoen en keelen,
Tot loovingh van Gods groote macht,
Dewijle wy door die verwonnen,
En door geen and're mid'len konnen
Beſtaen: want wat is onſe kracht?
Daerom laet ons op hem vertrouwen,
Hy kan ons uyt de druck pars-houwen,
En ſtaven onſe vrye ſtaet,
Tegens 't gewelt van 't woedigh Spanje,
Lang leef de ſtam-boom van Oranje,
Tot demping van het Roomſe quaet,
Hy groey en bloey door ſware drachten,
En laet de vreed' by hem vernachten,
Soo lang de Son de werelt licht,
De Oude Wilhem moet weer leve,
In die ſijn name wert gegeve,
Wanneer hy d'oorloghs vaendel ſticht,
En voor ons vry gevochten ſtaet,
Sijn Jonge leven wagen gaet.

Beraemt ten beſten.